

2017

ARCHEOLOGIENOTA

Hellegatstraat – Destelbergen (OVL)

ADEDE Archeologisch Rapport 125

JANSSENS D.

PIETERS H.

VAN DEN BERGHE K.

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 125

Archeologienota Hellegatstraat 10 te Destelbergen (Oost- Vlaanderen).

JANSSENS D., PIETERS H. & VAN DEN BERGHE K.

DONATERIE CVOA

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2017
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Bart De Smaele, Hadewijch Pieters
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek	- 10 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 10 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 10 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 10 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 11 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 11 -
2.6	Randvoorwaarden	- 12 -
2.7	Werkwijze	- 12 -
3	Assessmentrapport.....	- 17 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 17 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 19 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 19 -
3.2.2	Quartaire geologisch	- 20 -
3.2.3	Boringen DOV	- 22 -
3.2.4	Bodem	- 22 -
3.2.4.1	Bodemtype	- 22 -
3.2.4.2	Potentiële bodemerosie	- 24 -
	Erosiegevoeligheid	- 25 -
3.2.4.3	Landgebruik	- 25 -
3.2.4.1	Gewestplan.....	- 26 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 27 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 27 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 29 -
3.3.2.1	Fricx-kaarten (1712)	- 29 -
3.3.2.2	Kaart van Ferraris (1771 – 1778)	- 30 -
3.3.2.3	Atlas der Buurtwegen (1841)	- 31 -
3.3.2.4	Topografische kaart Vandermaelen (1846 – 1854).....	- 32 -
3.3.2.5	Kaart van Popp (1842 – 1879)	- 34 -
3.3.2.6	Orthofoto's	- 35 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied.....	- 38 -

4	Besluit	- 42 -
4.1	Archeologische waardering	- 42 -
4.2	Afweging verder onderzoek	- 42 -
4.3	Besluit breed publiek	- 44 -
5	Bibliografie	- 45 -
6	Lijst van plannen	- 46 -
7	Lijst van figuren	- 48 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2017A246
Site	Destelbergen - Hellegatstraat
Projectsigle ADEDE	DES-HEL
Ligging	Hellegatstraat 10 9070 Destelbergen
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 109 328,557m Y: 194 145,578m Punt 2 (ZW): X: 109 225,369m Y: 193 998,403m
Topografische kaart	Zie plannr. 1 (onderaan paragraaf)
Kadaster	Destelbergen 1 ^{ste} Afdeling, sectie A, nrs. 0668H & 0668L Zie plannr. 3
Soort onderzoek	Archeologienota
Opdrachtgever	DONATERIE CVOA Aloïs De Beulelaan 5 9240 Zele
Aard van de vervolgw werken	Verkaveling
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Bart De Smaele 2015/00070
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Janssens D., Pieters H. & Van Den Berghe K., 2017, Archeologienota Hellegatstraat 10 te Destelbergen (Oost-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 125, Gent.
Grootte projectgebied	14 670m ²
Periode uitvoering	Januari 2017
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, bureauonderzoek
Verstoorde zones	Zie plannr. 4

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

DESTELBERGEN - HELLEGATSTRAAT

Plannr. 1
Topografische kaart.

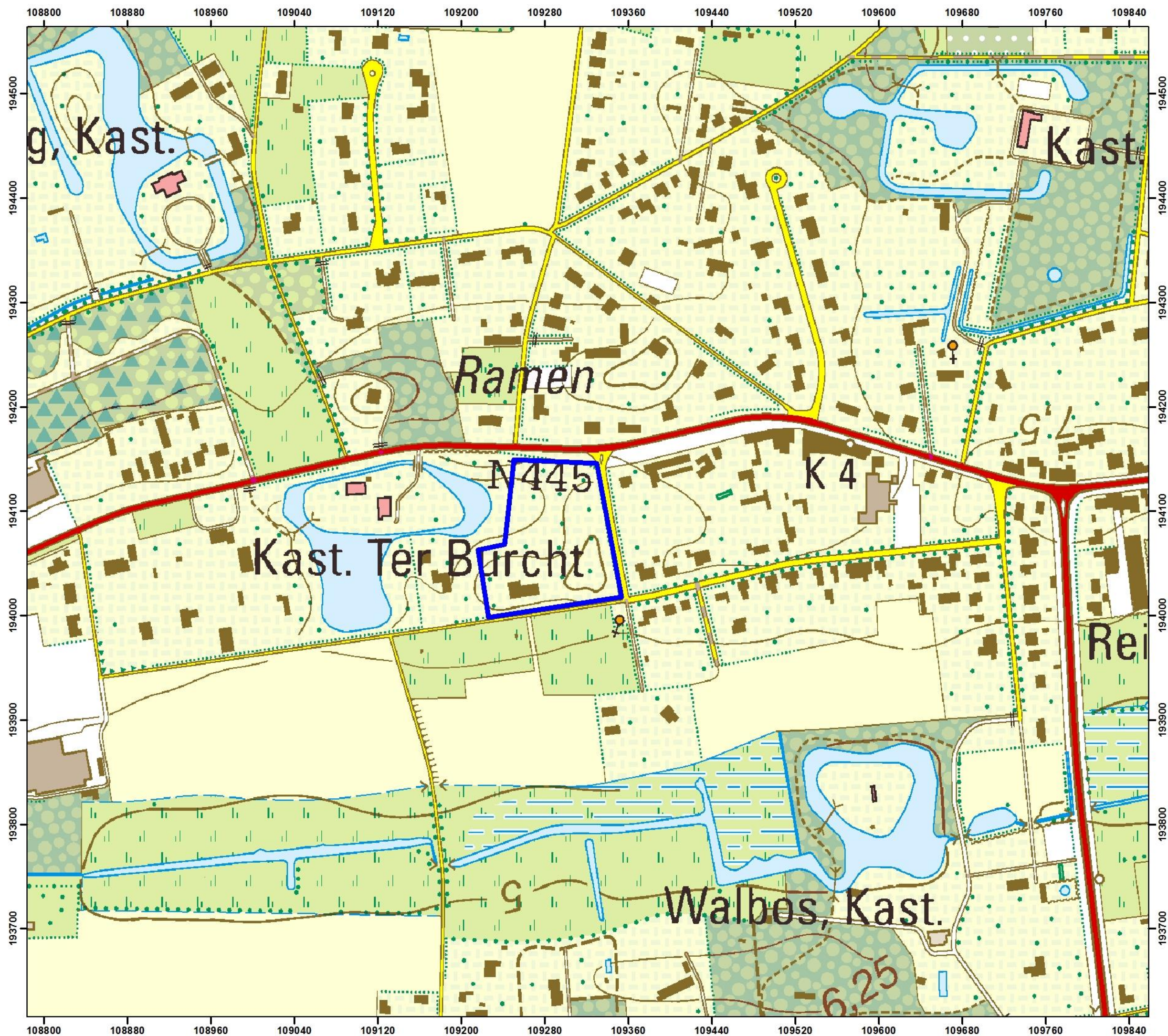
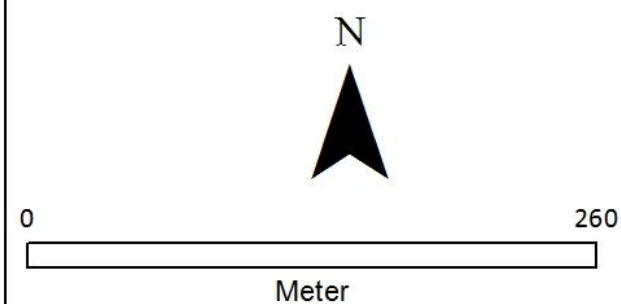
2017A246

23/01/2017

© NGI

Legende

 Onderzoeksgebied

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

DESTELBERGEN - HELLEGATSTRAAT

Plannr. 2
Orthofoto.

2017A246

24/01/2017

© AGIV

Legende

Projectgebied

0 260
Meter

Plannr. 3
GRB.

2017A246

25/01/2107

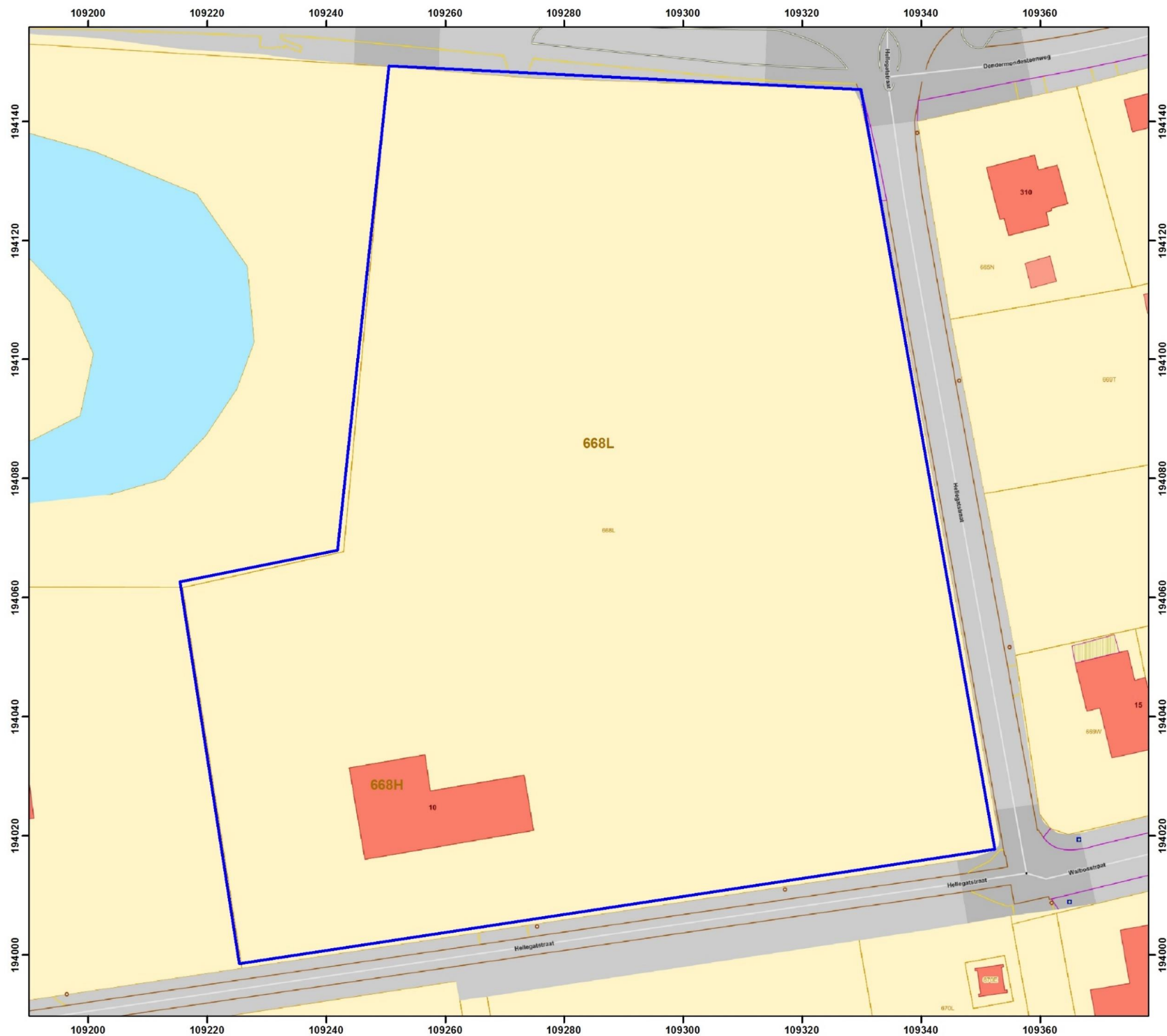
© AGIV

Legende

☐ Onderzoeksgebied

A horizontal scale bar labeled "Meter" with markings at 0 and 40.

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

DESTELBERGEN - HELLEGATSTRAAT

Plannr. 4

Gekende verstoorde zones.

2017A246

25/01/2107

© AGIV

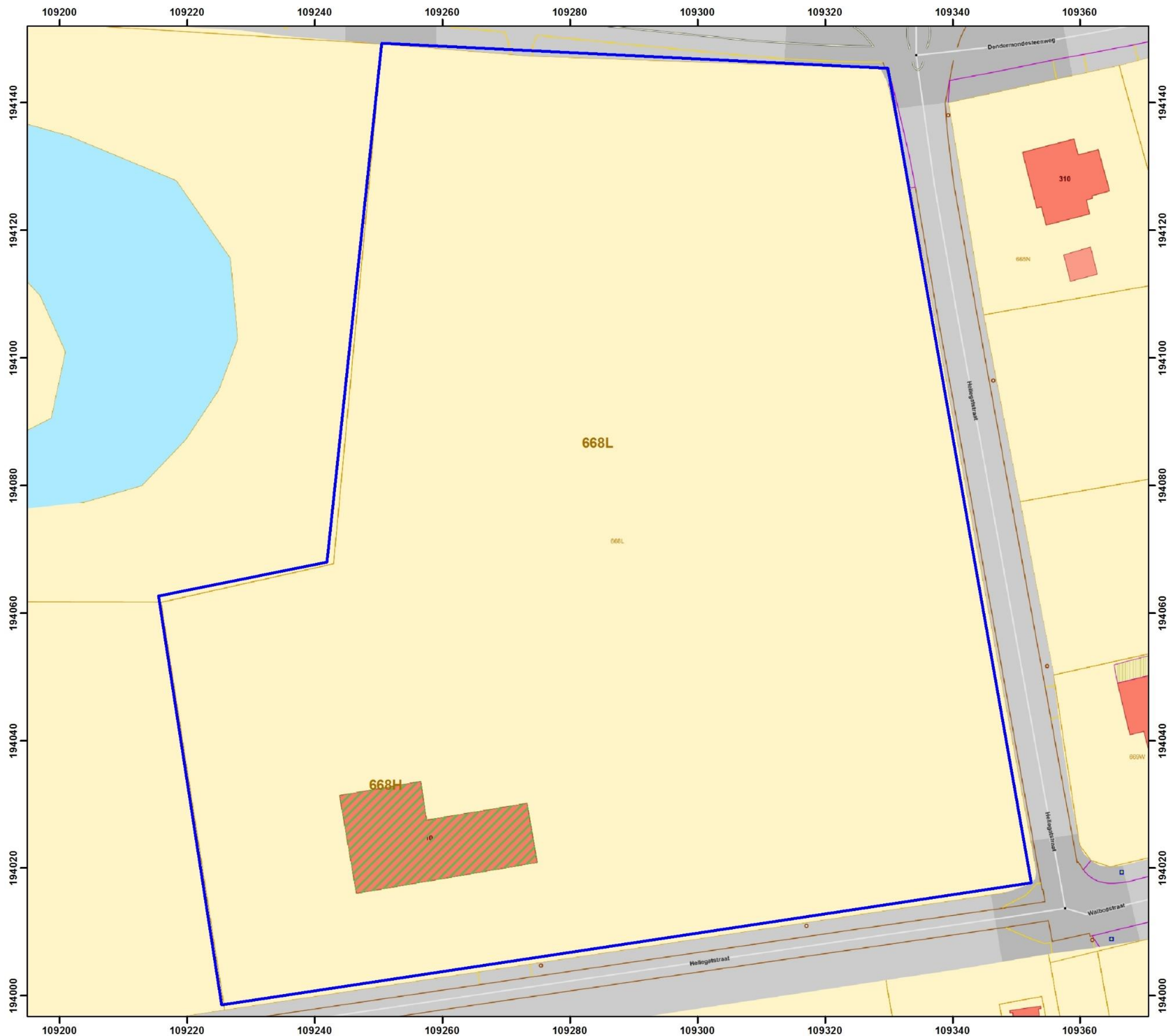
Legende

 Onderzoeksgebied

 Verstoord

0 40
Meter

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek uitgevoerd, er zijn echter wel enkele meldingen uit de onmiddellijke en ruimere omgeving van het onderzoeksgebied aangegeven in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). Deze zullen besproken worden in §3.4 *Archeologische situering van het onderzoeksgebied*.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota voor het onderzoeksgebied langs de Hellegatstraat te Destelbergen wordt opgemaakt naar aanleiding van de geplande aanvraag tot het bekomen van een verkavelingsvergunning, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, 3000m² of meer beslaat. De initiatiefnemer is hierdoor verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een plan van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- *Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?*
- *Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?*
- *Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?*
- *Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?*
- *Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?*

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van de Dendermondsesteenweg en wordt in het oosten en het zuiden begrensd door de Hellegatstraat. Het betreft hier tuingrond met verscheidene bomen, aansluitend bij het plaatselijke kasteel, het terrein is sterk hellend. In het zuidwesten van het onderzoeksgebied is er een gebouw aanwezig. Onder de oprit van dit gebouw bevinden zich nutsleidingen. Binnen het terrein zijn enkele afsluitingen en muren aanwezig, alsook enkele verharde paden. Eveneens zijn er 5 waardevolle hoogstammige bomen aanwezig die niet verwijderd mogen worden.

Voor een inplantingsplan van de bestaande toestand wordt verwezen naar plannr. 5.

2.5 Beschrijving geplande werken

De opdrachtgever zal het perceel verkavelen in 10 loten waarbij loten 1 tot en met 7 bestemd zijn voor open bebouwing, loten 8 en 10 voor halfopen bebouwing en lot 9 voor gesloten bebouwing. (zone bebouwing in oranje aangegeven op inplantingsplan). Hiervoor zal dus het bestaande gebouw op het terrein afgebroken moeten worden. Bij loten 1 tot 7 zal er een maximale oppervlakte van 270m² worden gebruikt voor de bouw van een constructie. Loten 8 t.e.m. 10 mogen de maximale zone benutten voor het oprichten van bouwwerken. Zij dienen rekening te houden met het bestaande reliëf en zullen afhellen naar de straat. Tussen de loten zullen er afsluitingen komen met eventueel een haag.

Binnen elk lot mag een parking voorzien worden voor 2 garages, terrassen en paden mogen eveneens aangelegd worden.

Doordat het terrein sterk hellend is, zullen er wijzigingen nodig zijn om de waterhuishouding van het terrein te controleren. Deze wijzigingen mogen de 5 bestaande waardevolle hoogstammige bomen niet schaden. Deze bomen zullen zich na de verdeling van de percelen in lot 2, 3 en 5 bevinden. Het project bevindt zich momenteel nog in de fase van de verkavelingsaanvraag, er zijn nog geen concrete bouwplannen voorhanden waardoor de geplande ingrepen in diepte en oppervlakte nog niet gekend zijn.

Voor een inplantingsplan van de geplande toestand met aanduiding van de bouwzones wordt verwezen naar plannr. 6.

2.6 Randvoorwaarden

Omwille van de veranderende regelgeving met betrekking tot de omgevingsvergunning vanaf 23 februari 2017 (decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning) is het economisch onwenselijk om eventueel vervolgonderzoek voorafgaand aan het verkrijgen van de bouwaanvraag uit te voeren. Bijkomend wil de opdrachtgever voor dergelijk groot project eerst duidelijkheid over de principiële verkavelbaarheid alvorens over te gaan tot de investering van het archeologisch vervolgonderzoek.

Tot slot is het fysisch onmogelijk door de huidige beplanting en bebouwing om eventueel vervolgonderzoek uit te voeren.

2.7 Werkwijze

Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verder prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

Overzicht geconsulteerde kaarten:

- Onderzoeksgebied:
 - Inplantingsplan huidige toestand
 - Inplantingsplan geplande toestand
 - Doorsnede bestaande toestand
- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
 - Topografische kaart
 - Orthofoto
 - Kadasterkaart
 - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
 - Tertiair geologische kaart

- Quartair geologische kaart
- Bodemtypekaart
- Potentiële bodemerosiekaart
- Erosiegevoeligheidskaart
- Bodemgebruiksbestand
- Gewestplan
- Historische situering:
 - Cartes des Pays-Bas van Fricx, 1744
 - Kaart van Ferraris, 1777
 - Atlas der Buurtwegen, 1841
 - Topografische kaart van Vandermaelen, 1846-1854
 - Kaart van Popp, 1846-1879
 - Luchtfoto's
- Archeologische situering:
 - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris
 - Inventaris Onroerend Erfgoed

Plannr. 5
Bestaande toestand.

2017A246 25/01/2107

© opdrachtgever

Legende

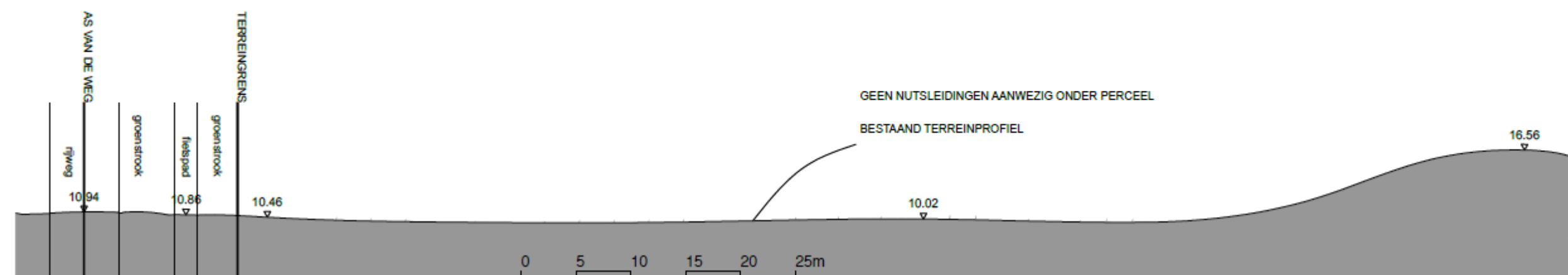
Onderzoeksgebied

Doorsnedes bestaande toestand

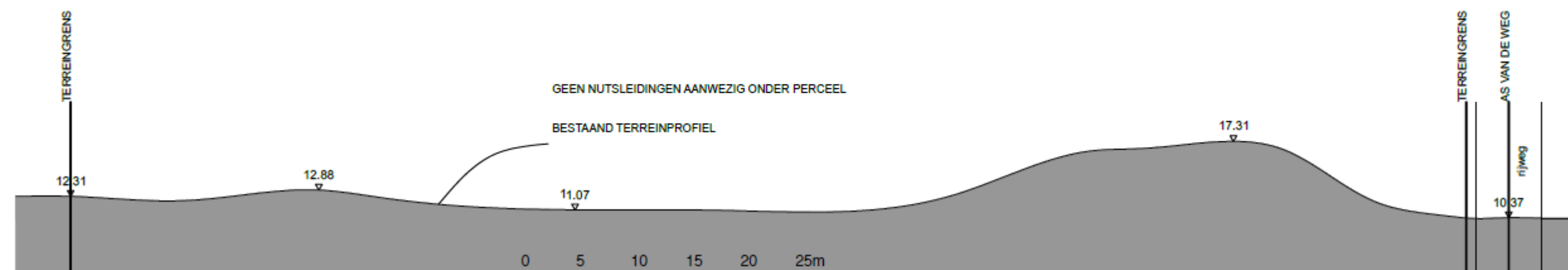
TERREINSNEDE A

1/500

TERREINSNEDE B

1/500

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

DESTELBERGEN - HELLEGATSTRAAT

Plannr. 6
Ontworpen toestand.

2017A246 25/01/2107

© AGIV

Legende

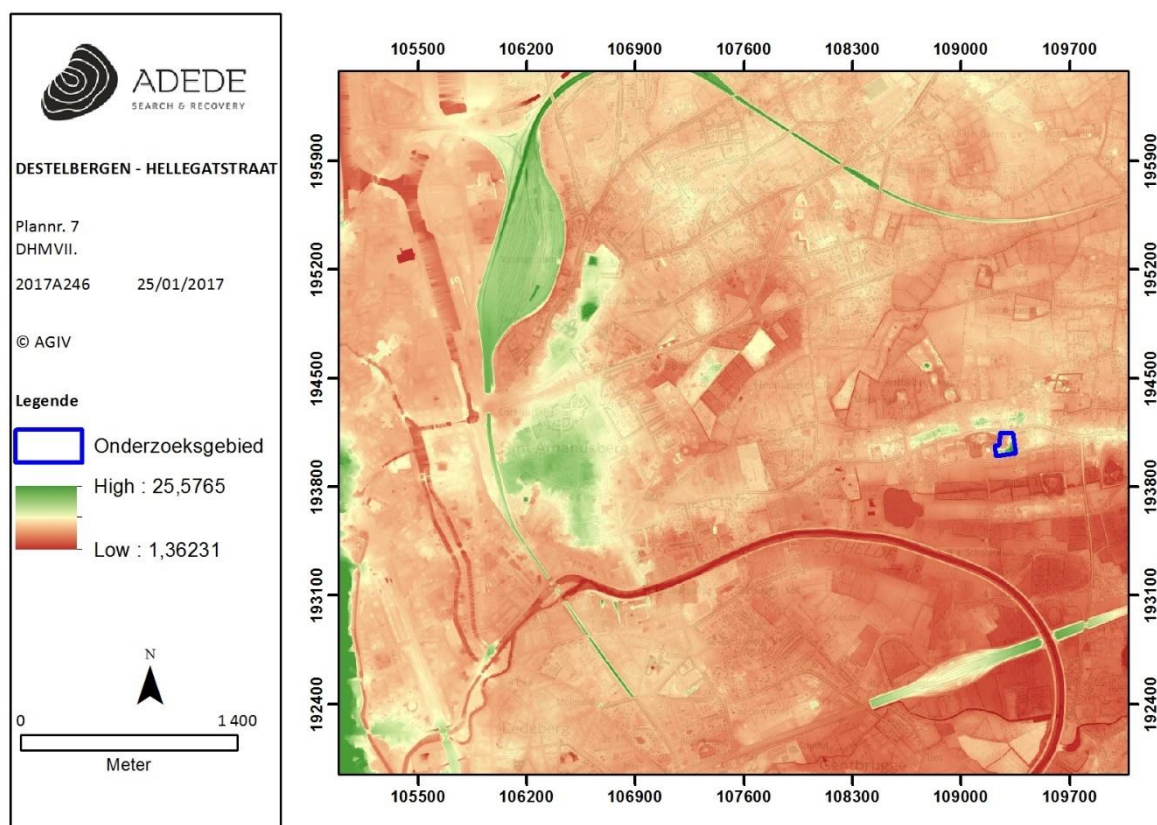
 Onderzoeksgebied

3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

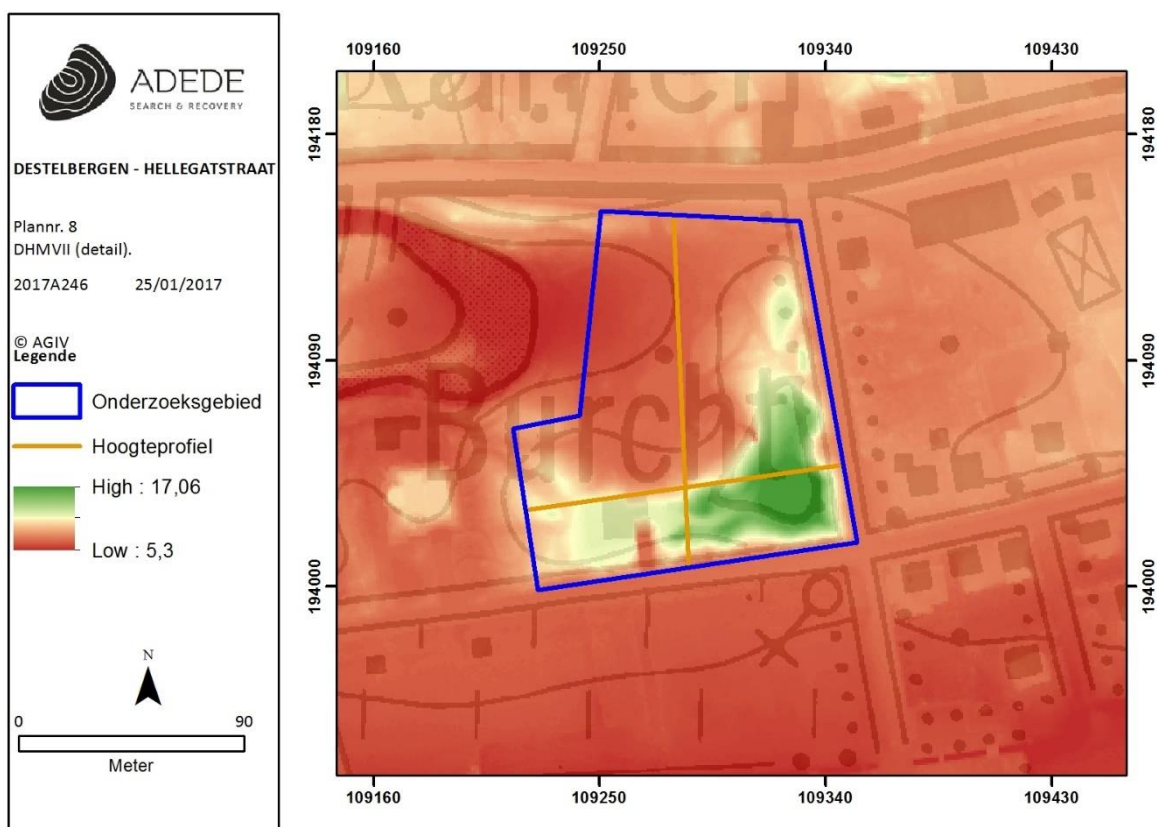
Destelbergen is centraal gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen en het maakt deel uit van het arrondissement Gent. Destelbergen telt één deelgemeente, namelijk Heusden. Ten westen en noordwesten grenst het aan de stad Gent, in het noorden en noordoosten aan Lochristi, in het oosten aan Laarne, in het zuidoosten aan Wetteren en in het zuidwesten aan Melle.

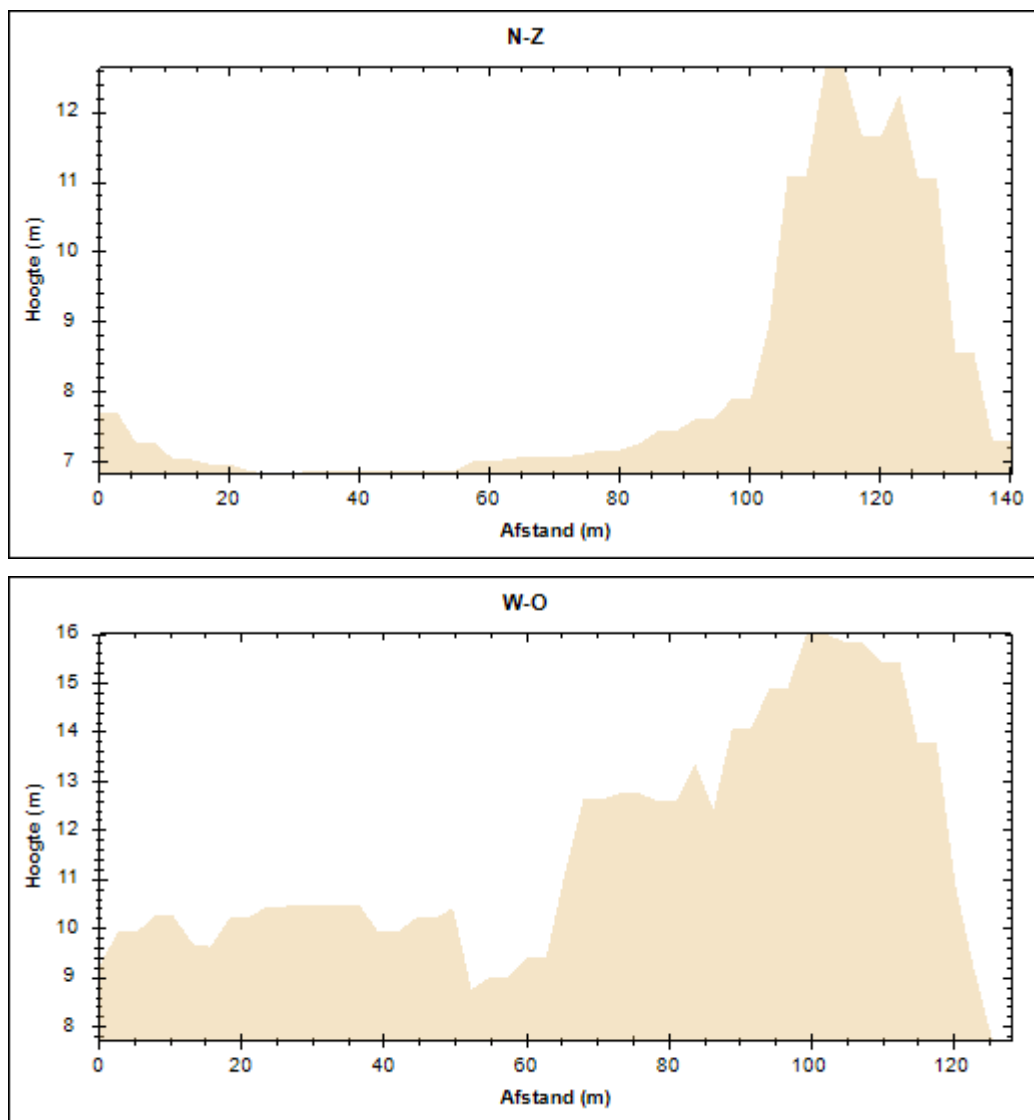
Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII.

De gemeente ligt in Zandig Vlaanderen aan de Beneden-Schelde, ten oosten van de Gentse agglomeratie. Bodemkundig wordt het grootste deel van de gemeente, het noordelijk deel, gekenmerkt door zandruggen die worden afgewisseld door depressies. Zowel het dorpscentrum als de wijk Eenbeekeinde, beiden aan de Dendermondsesteenweg gelegen, maken deel uit van een grotendeels genivelleerde duinenzone, de oostelijke uitloper van de hoge zandrug die aanvangt bij de samenvloeiing van Schelde en Leie te Gent¹.

¹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: Destelbergen, Inventaris Onroerend Erfgoed (online), <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121346> (geraadpleegd op 23/01/2017).

Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII (detail).

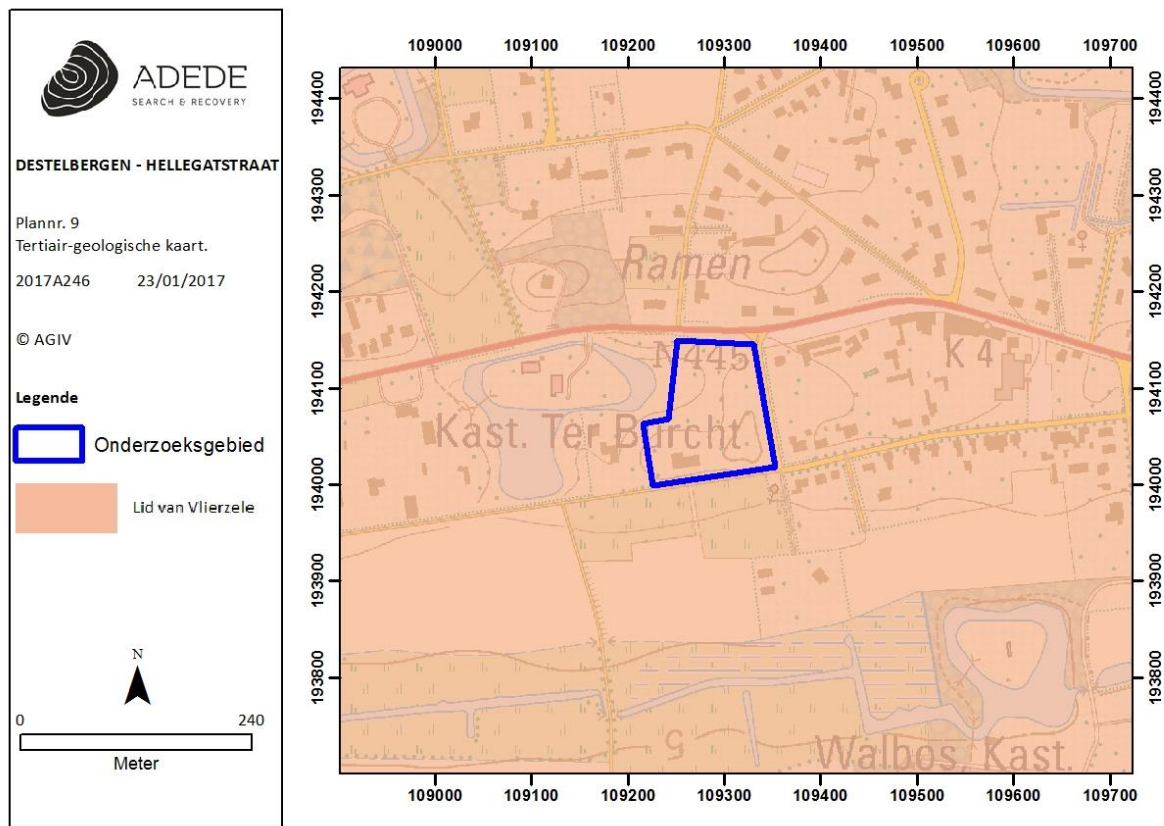
Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

De tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de quataire afzettingen weer. Destelbergen bevindt zich in de Vlaamse Vallei en het onderzoeksgebied bevindt zich tertiair-geologisch binnen het **Lid van Vlierzele** (deel van de Formatie van Gentbrugge, 50 miljoen jaar oud), wat neerkomt op mariene bodems bestaande uit klei, zand en silt uit het vroeg-Eoceen. Dit manifesteert zich op terrein in mariene afzettingen van groen tot grijsgroen fijn zand met

bioturbatie, soms kleihoudend, met plaatselijk dunne zandsteenbankjes. Dit zand is glauconiet- en glimmerhoudend.

Figuur 4. Aanduiding onderzoeksgebied op de tertiair geologische kaart.

3.2.2 Quartair geologisch

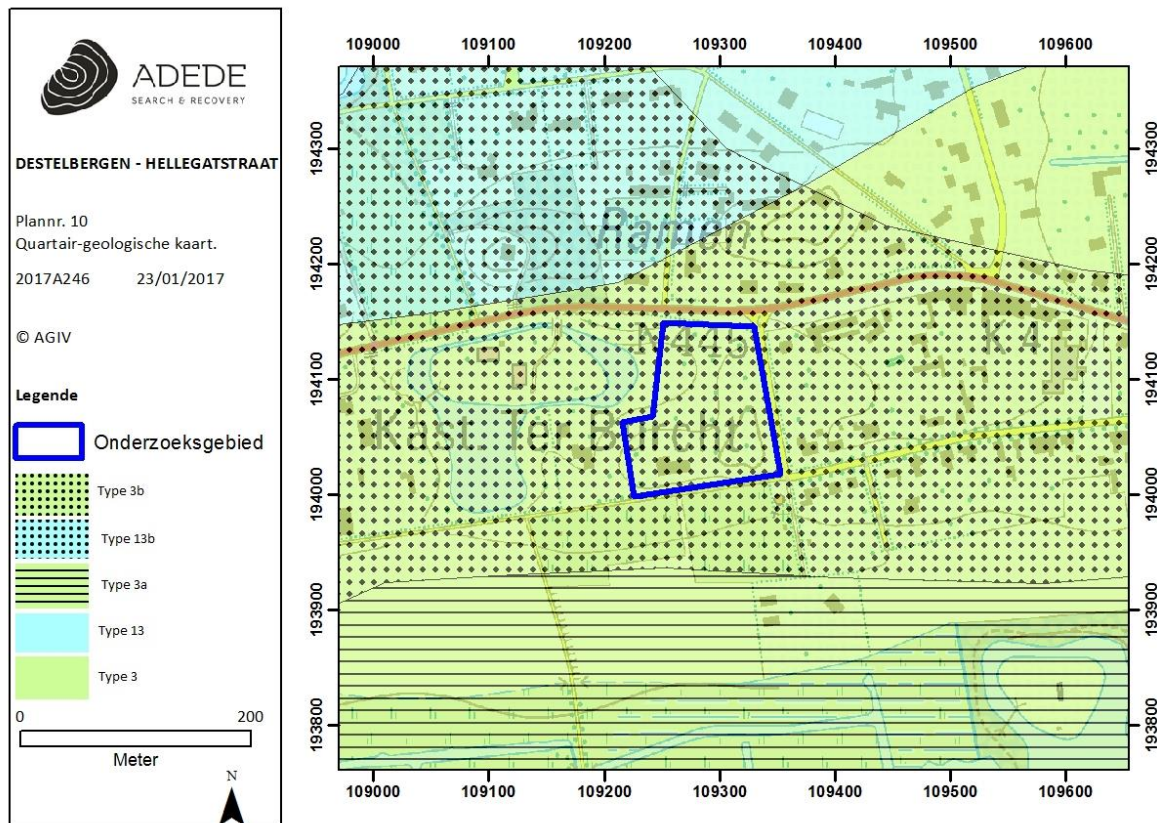
Het volledige onderzoeksgebied is gesitueerd in eenzelfde quartaire afzetting, met name profieltype 3b. Hier dagzomen Holocene en/of Tardiglaciale eolische afzettingen (b) bovenop de Pleistocene sequentie (3).

De opbouw van dit profieltype is als volgt :

- **EH:** Dit zijn zandige eolische afzettingen van het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).
- **ELPw en/of HQ:** Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of mogelijk Vroeg-Holocene. In het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen bestaan deze afzettingen voornamelijk uit silt (loess) en in de meer noordelijke en centrale delen van Vlaanderen, waar het onderzoeksgebied zich bevindt, zijn deze

opgebouwd uit zand tot zandleem. Anderzijds kunnen er eveneens hellingsafzettingen van het quartair aanwezig zijn (HQ).

- **FLPw:** Dit zijn fluviatiele afzettingen, aanwezig onder de zandige eolische afzettingen, van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

Figuur 5. Aanduiding onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart.

In de nabije omgeving van het studiegebied dagzomen enkele andere quartaire sequenties:

- ca. 70 m ten noorden van het studiegebied: 13b
 - o Holocene en/of Tardiglaciale eolische afzettingen (b) bovenop de Pleistocene sequentie (13);
- ca. 80 m ten zuiden van het studiegebied: 3a
 - o Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (3);
- ca. 500 m ten oosten (en 970 m ten westen): 3
 - o Geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (3);
- ca. 150 m ten noordoosten (en 360 m ten noordwesten): 13

- Geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (13).

3.2.3 Boringen DOV

De dichtstbijzijnde boring waarvan bruikbare informatie uit te halen is met betrekking tot de opbouw van de ondergrond bevinden zich op een afstand van minstens 500 m van het onderzoeksgebied. Slechts 1 van deze boringen bevindt zich niet in een watervlakte:

- kb22d55e-B43 (500 m ten westen):
 - 0,00 – 8,00 m: Ophoging
 - 8,00 – 20,00 m: Quartaire afzettingen
 - 20,00 – 37,00 m: Formatie van Gentbrugge - Lid van Vlierzele (GeVI) tot Formatie van Gentbrugge - Lid van Merelbeke (GeMe)
 - 37,00 – 38,10 m (einde boring): Formatie van Tielt - Lid van Egem (TtEg)

Ca. 500m ten noordwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich nog een boringen. Deze bevindt zich echter in een watervlakte:

- kb22d55e-B44 (500 m ten noordwesten):
 - 0,00 – 7,00 m: Aanvulling
 - 7,00 – 19,00 m: Quartaire afzettingen
 - 19,00 – 21,00: Formatie van Gentbrugge – Lid van Vlierzele (GeVI)

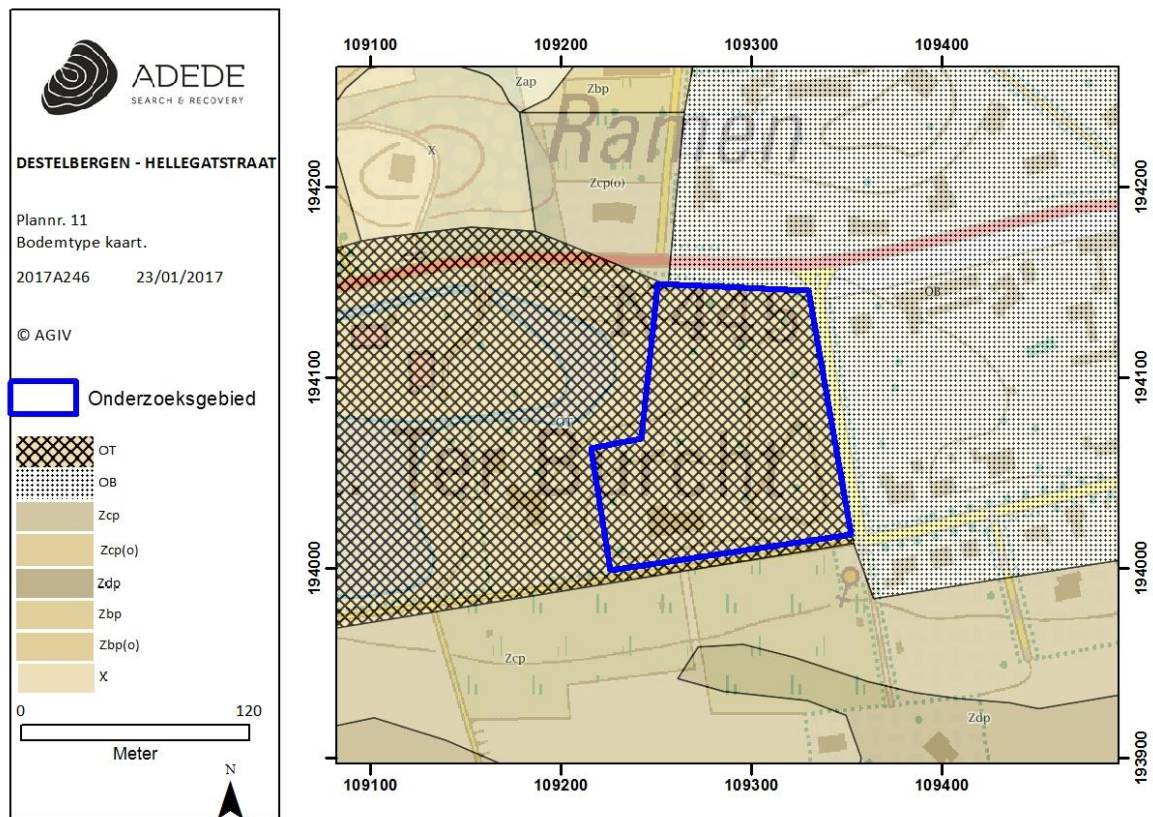
Deze boring geeft hoogstens een indicatie naar de diepte van de tertiaire laag.

3.2.4 Bodem

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, de potentiële bodemerosiekaart, de erosiegevoeligheidskaart, het bodemgebruiksbestand en het gewestplan besproken.

3.2.4.1 Bodemtype

Op de bodemtypekaart komt ter hoogte van het onderzoeksgebied enkel bodemtype '**OT**'. Dit duidt op een zone met sterk vergraven gronden waarbij het bodemprofiel gewijzigd of vernietigd is door ingrepen van de mens. Het onderzoeksgebied maakt deel van een grotere zone die ingetekend staat als '**OT**' en zich verder uitspreidt naar het zuiden toe. Deze bodems weerspiegelen niet het originele bodemprofiel waardoor aanvullend ook naar bodems gekeken wordt op aangrenzende gebieden. Zo wordt direct ten noorden en oosten van het onderzoeksgebied een bebouwde zone teruggevonden ('**OB**') teruggevonden. Dit is eveneens een kunstmatige bodem.

Figuur 6. Bodemtypekaart met aanduiding onderzoeksgebied.

Natuurlijke bodemprofielen worden teruggevonden direct ten noordwesten en ten zuiden van het onderzoeksgebied. Het gaat hier allemaal over matig droge tot droge (. b . tot . c .) zandgronden (Z . .) zonder profielontwikkeling (. . p):

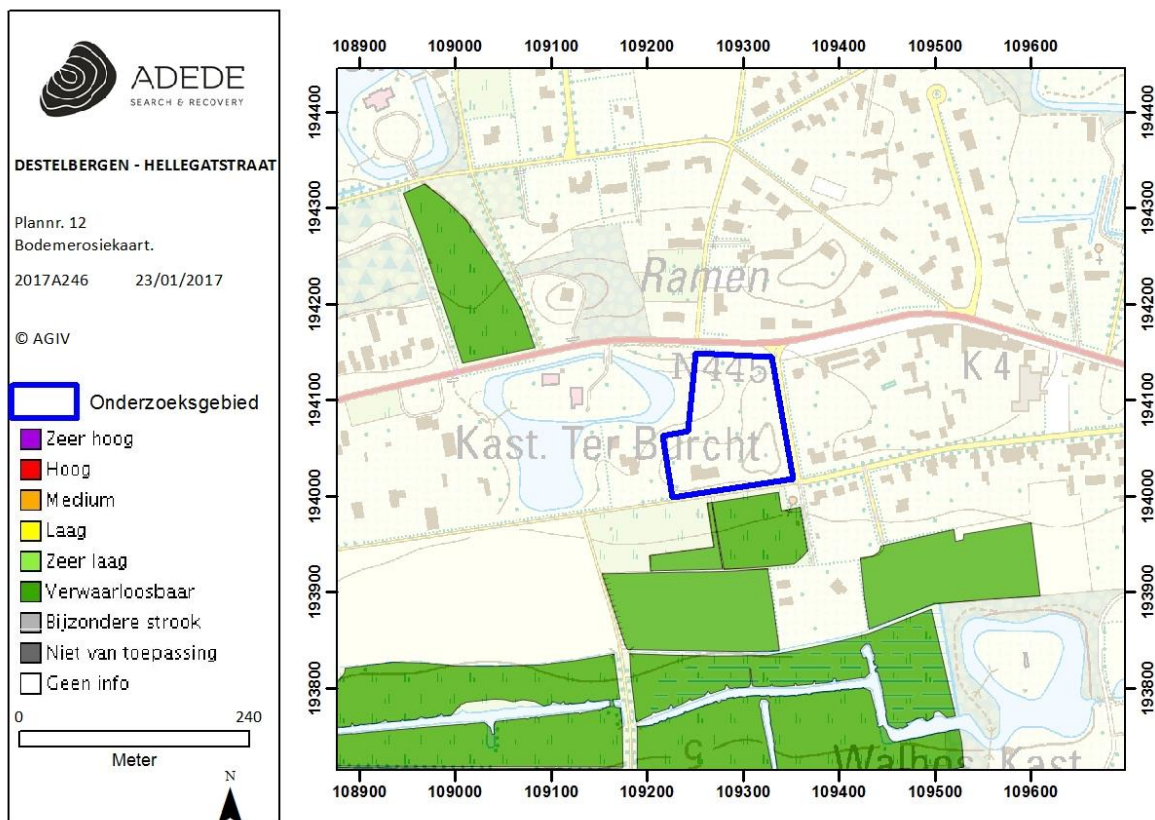
- Ten zuiden van het onderzoeksgebied komen gronden voor van bodemtype **Zcp**. Dit is een matig droge regosol (weinig ontwikkelde bodem in ongeconsolideerd verweringsmateriaal) op stuifzand. Roestverschijnselen komen hierin voor tussen een diepte van 60 tot 90 cm en de waterhuishouding is gunstig in de winter maar zeer droogtegevoelig in de zomer. Ten noordwesten wordt dit bodemtype eveneens teruggevonden maar vaak met een sterkere antropogene invloed (**Zcp(o)**). Nog verder ten zuiden kan bodemtype **Zdp** teruggevonden worden. Dit is een matig natte regosol, op stuifzand (matig grof zand) en pleistoceen zand (matig fijn zand).
- Ten noordwesten van het onderzoeksgebied kan bodemtype **Zbp** teruggevonden worden. Dit is een droge regosol op stuifzand waarvan het moedermateriaal matig grof zand is. Bovenaan bevindt zich een bewerkte, donker grijsbruine en weinig humeuze A-horizontl (Ap) die een dikte kan hebben variërende tussen 30 en 80 cm. Deze Ap-horizont ligt rechtstreeks op een C-horizont. De gronden gaan meestal gepaard met een

watergebrek waardoor ze gezien kunnen worden als zeer arme zandgronden met hoge meststofbehoefte. Zbp-bodems met een sterkere antropogene invloed zijn eveneens terug te vinden ten noordwesten van de projectlocatie en worden gedefinieerd als bodemtype **Zbp(o)**.

Tot slot komen er direct ten noordoosten van het onderzoeksgebied nog duingronden voor ('X'). Dit zijn golvende terreinen die het landschap van de rivierduinen bepalen.

3.2.4.2 Potentiële bodemerosie

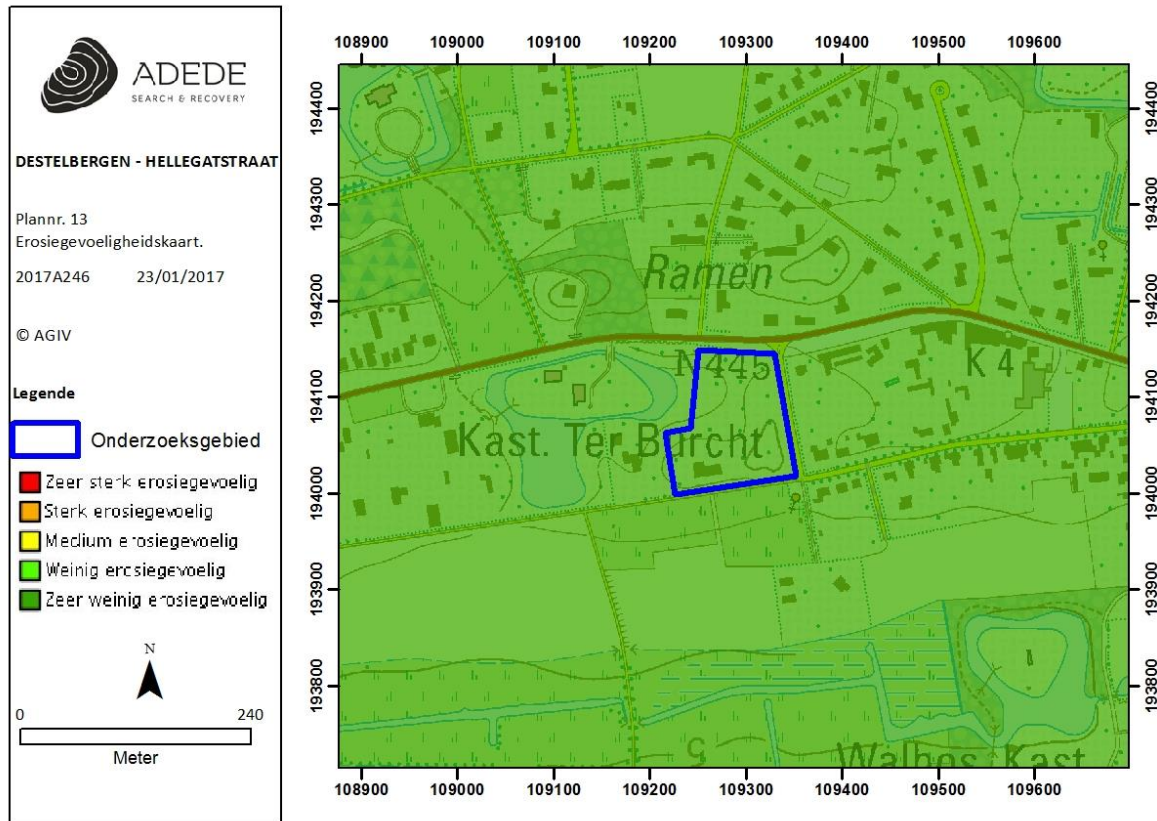
De potentiële bodemerosie per perceel houdt rekening met onder meer het bodemtype, de hellingsgraad en de hellingslengte van dat perceel. Het houdt echter geen rekening met het huidige landgebruik. De percelen waaruit het onderzoeksgebied is opgebouwd zijn niet gekarteerd in de Potentiële Bodemerosiekaart per Perceel (2016). Daarom werd gekeken naar de dichtstbijzijnde percelen waarvoor wel informatie beschikbaar is omtrent de potentiële erosie. Hieruit kan geconcludeerd worden in naburige percelen de potentiële erosie verwaarloosbaar is.

Figuur 7. Bodemerosiekaart met aanduiding onderzoeksgebied.

Erosiegevoeligheid

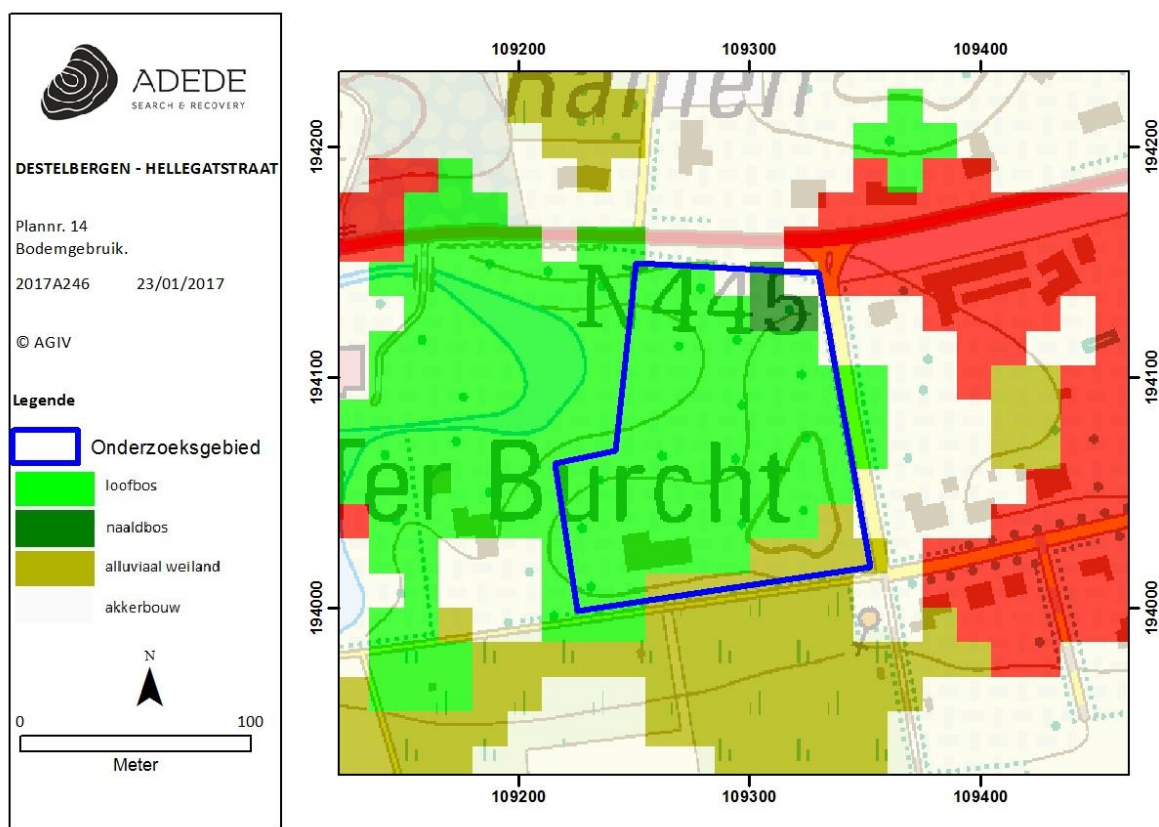
Op onderstaande figuur wordt de erosiegevoeligheid van de Vlaamse gemeenten weergegeven. Destelbergen wordt hierop ingedeeld als zijnde van erosiegevoeligheid klasse 5, wat wil zeggen dat er zeer weinig erosiegevoeligheid is.

Figuur 8. Erosiegevoeligheidskaart met aanduiding onderzoeksgebied.

3.2.4.3 Landgebruik

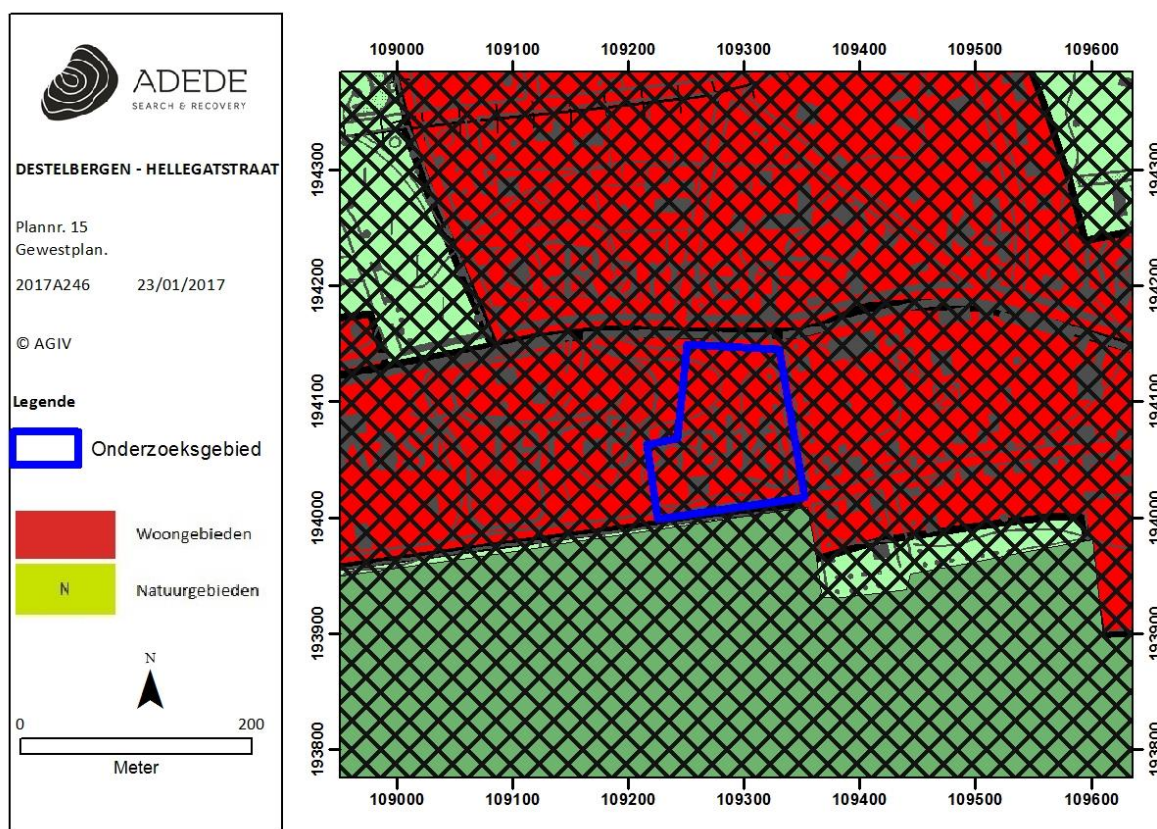
Het onderzoeksgebied is, volgens het bodemgebruiksbestand, opname 2001, grotendeels ingetekend als **'Loofbos'**. Dit is een vegetatieformatie die voornamelijk bestaat uit loofbomen. Hieraan grenzend is eveneens een kleine zone ingetekend als **'Naaldbos'**, een vegetatieformatie voornamelijk bestaande uit naaldbomen. In het zuidelijke deel van het terrein is het landgebruik gedefinieerd als **'Alluviaal weiland'**. Bij dit landgebruik is de bodem bedekt met voornamelijk gras en is deze gelegen in het overstromingsgebied van een rivier. Verder zijn er kleinere zones (voornamelijk aan de oostelijke rand) van **'Akkerbouw'** aanwezig. Hierbij wordt de bodem gebruikt in één of ander rotatiesysteem waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst, inclusief braakland.

Figuur 9. Bodemgebruiksbestand met aanduiding onderzoeksgebied.

3.2.4.1 Gewestplan

Het volledige onderzoeksgebied is ingedeeld als **woongebied** op het gewestplan. Direct ten zuiden van het onderzoeksgebied is een natuurgebied aanwezig.

Figuur 10. Gewestplan met aanduiding onderzoeksgebied.

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

De bewoning in Destelbergen gaat terug tot voor onze tijdsrekening. Via archeologische opgravingen is er bewoning aangetoond sinds het Mesolithicum (ca. 10.000 tot 5.000 v. Chr.)². Tussen 1960 en 1984 vonden er systematische archeologische opgravingen in stratigrafisch verband plaats op de wijk Eenbeekeinde tussen Schelde en Dendermondsesteenweg. In de jaren 1927/28 waren er hier immers een 30-tal graven uit de Urnenveldentijd blootgelegd. De resultaten van deze opgraving brachten nieuwe belangrijke gezichtspunten naar voren over de Prehistorie en het ontstaan van Gent. De site Destelbergen/Eenbeekeinde wordt hierdoor beschouwd als één van de grootste en voornaamste archeologische vindplaatsen uit het Gentse die sporen uit verschillende historische perioden opleverden. Er zijn aanwijzingen gevonden van menselijke bewoning in het Mesolithicum en het

² <http://www.destelbergen.be/bestuur/over-destelbergen/geschiedenis> (geraadpleegd op 23/01/2017)

Neolithicum. Uit de Late Bronstijd en Vroege IJertijd werd er een uitgestrekt grafveld opgegraven dat veel informatie bevatte over de Urnenveldencultuur. De eerste sporen van intense bewoning met de kenmerken van een agrarische nederzetting stammen uit de Gallo-Romeinse periode. Hierna zette de landelijke bewoning zich voort in de middeleeuwen en postmiddeleeuwen³.

Ook het toponiem Destelbergen gaat ver terug in de tijd. De vroegere gemeentenaam “Thesle” verwijst immers naar de inmiddels grotendeels genivelleerde zandheuvelds in het centrum van de gemeente. Het tweede deel van de gemeentenaam dat werd toegevoegd omstreeks de 12de – 13de eeuw, namelijk “-bergen” verwijst hier eveneens naar. In het jaar 962 schenkt Wichman, graaf van Hamaland, Destelbergen aan de Sint-Pietersabdij van Gent. De heerlijkheid blijft tot het einde van het Ancien Régime in handen van de abdij. De abdij bezat in de gemeente eveneens een aantal grote landbouwuutbatingen en enkele belangrijke leengoederen. Deze sites groeiden uit tot kastelen of buitenplaatsen waarvan men er nu nog steeds een aantal kan terugvinden. Door de nabijheid van Gent kende de gemeente veel moeilijkheden tijdens de godsdiensttroebelen en de oorlogen met Lodewijk XIV. Tussen 1675 en 1677 werd de gemeente driemaal geplunderd. Vanaf de middeleeuwen wordt de turfwinning aan de Schelde vrij belangrijk. De 19de eeuw wordt gekenmerkt door de opkomst van nijverheid zoals steenbakkerijen, olieslagerijen, enz⁴. De kastelen “Notax”, “Suca”, “Crabbenburg”, “Te Lande”, Ter Meeren” en “Van Acker” werden met hun aanhorigheden en omgeving beschermd zodat een deel van het karakteristieke kasteelgebied van Destelbergen bewaard bleef. Vrijwel de helft van de vroegere kasteeldomeinen werden echter de laatste decennia opgeofferd voor verkavelingen en villabouw. Destelbergen heeft twee afzonderlijke stedelijke kernen: het langwerpige straatdorpcentrum met kerk aan de Dendermondsesteenweg, en de wijk Eenbeekeinde die morfologisch vergroeid is met de Gentse deelgemeente Sint-Amandsberg. De wijk Eenbeekeinde vormt eveneens een aparte parochie⁵. Ten oosten van het onderzoeksgebied vinden we nog de buitenplaats “Ter Burcht” terug. Vroegere benamingen waren “Ter burst”, “Ter hurst” of “Kasteel Cardon de Lichtbuer” naar de vroegere eigenaars. Dit was aanvankelijk een rechthoekige omgrachte bebouwde site tussen de Dendermondsesteenweg en de Schelde. Het domein omvatte aan het begin van de 19de eeuw een kasteel met oranjerie, een kasteelhoeve nabij de Hellegatstraat en paardenstallen palend aan de westelijke walgracht, deze twee laatste zijn echter door de jaren heen verdwenen. In het midden van de 19de eeuw werden de waterpartijen aangepast. Het eigenlijke kasteel zou tot driemaal toe herbouwd zijn op dezelfde funderingen met de laatste bouwphase in 1960⁶.

³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121346> (geraadpleegd op 24/01/2017)

⁴ <http://www.destelbergen.be/bestuur/over-destelbergen/geschiedenis> (geraadpleegd op 23/01/2017)

⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121346> (geraadpleegd op 24/01/2017)

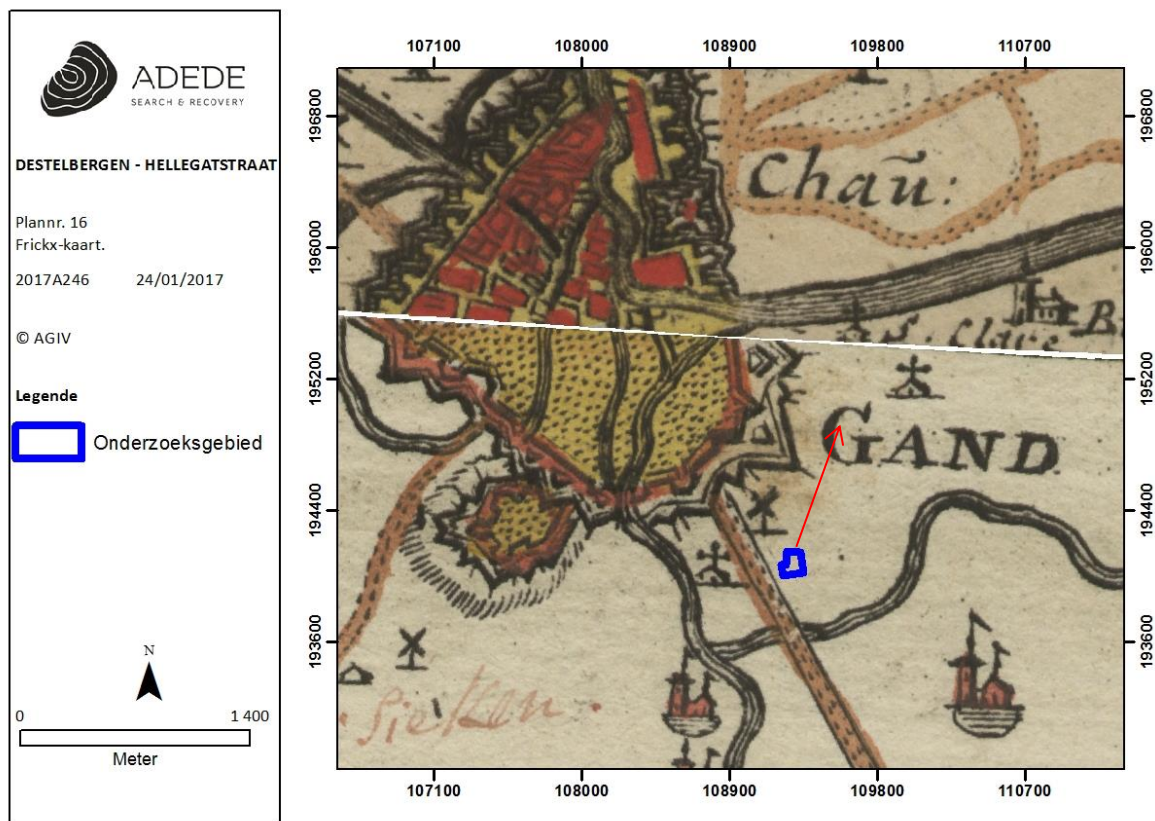
⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/35649> (geraadpleegd op 24/01/2017)

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 Fricx-kaarten (1712)

Eugène-Henri Frickx (1644-1730) was de grondlegger van een belangrijke dynastie van 18de -eeuwse drukkers in Brussel. Hij werd in 1689 tot *Imprimeur de sa Majesté*, Koninklijke drukker, benoemd door de privé-raad van de Spaanse koning. Zijn bekendste kaarten zijn de *Cartes des Pays-Bas* uit 1712. Dit is een atlas in twee delen, met een geheel van topografische kaarten van de Nederlanden en een bundel van de stadsplannen opgesteld tijdens belegeringen en veldslagen. De atlas werd aangemaakt als illustratie waarom Frickx het koninklijk privilege voor het drukken van de officiële regeringsdocumenten moest behouden. De privé-raad verleende hem dan uiteindelijk ook dit privilege voor zijn hele leven.

De projectie van het onderzoeksgebied op de kaart is waarschijnlijk niet correct. In werkelijkheid zou het gebied meer noordelijk moeten liggen, ten oosten van Gent.

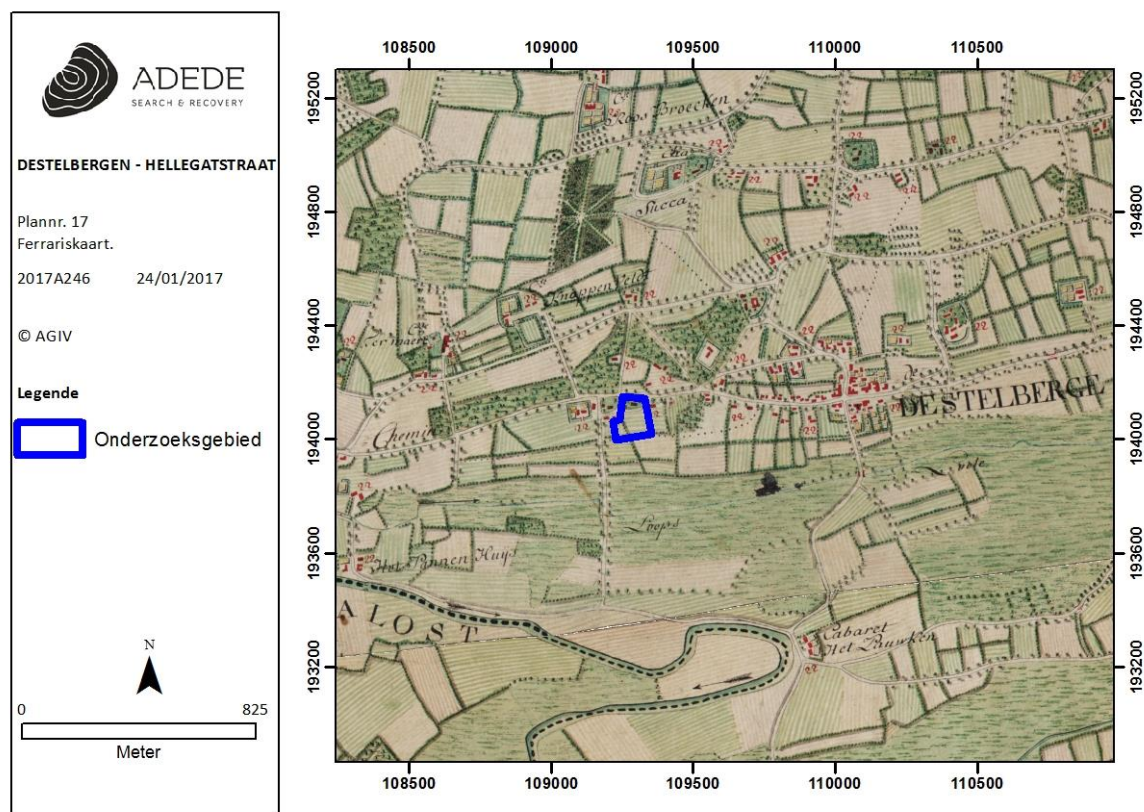

Figuur 11. Aanduiding onderzoeksgebied op de Fricx kaart.

3.3.2.2 Kaart van Ferraris (1771 – 1778)

In opdracht van Keizerin Maria-Theresia en Keizer Jozef II werden de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst grootschalig en systematisch topografisch gekarteerd. 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten werden geklasseerd volgens bundels en vergezeld van een beschrijvende tekst. Dit alles gebeurde onder leiding van generaal Joseph-Jean-François Graaf de Ferraris (1726-1814). Het resultaat was een Kabinetskaart in drie exemplaren. Het exemplaar, bestemd voor de Oostenrijkse gouverneur Karel van Lotharingen, is heden in bezit van de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel. De andere exemplaren bevinden zich in het Rijksarchief in Den Haag en het *Kriegsarchiv* te Wenen⁷.

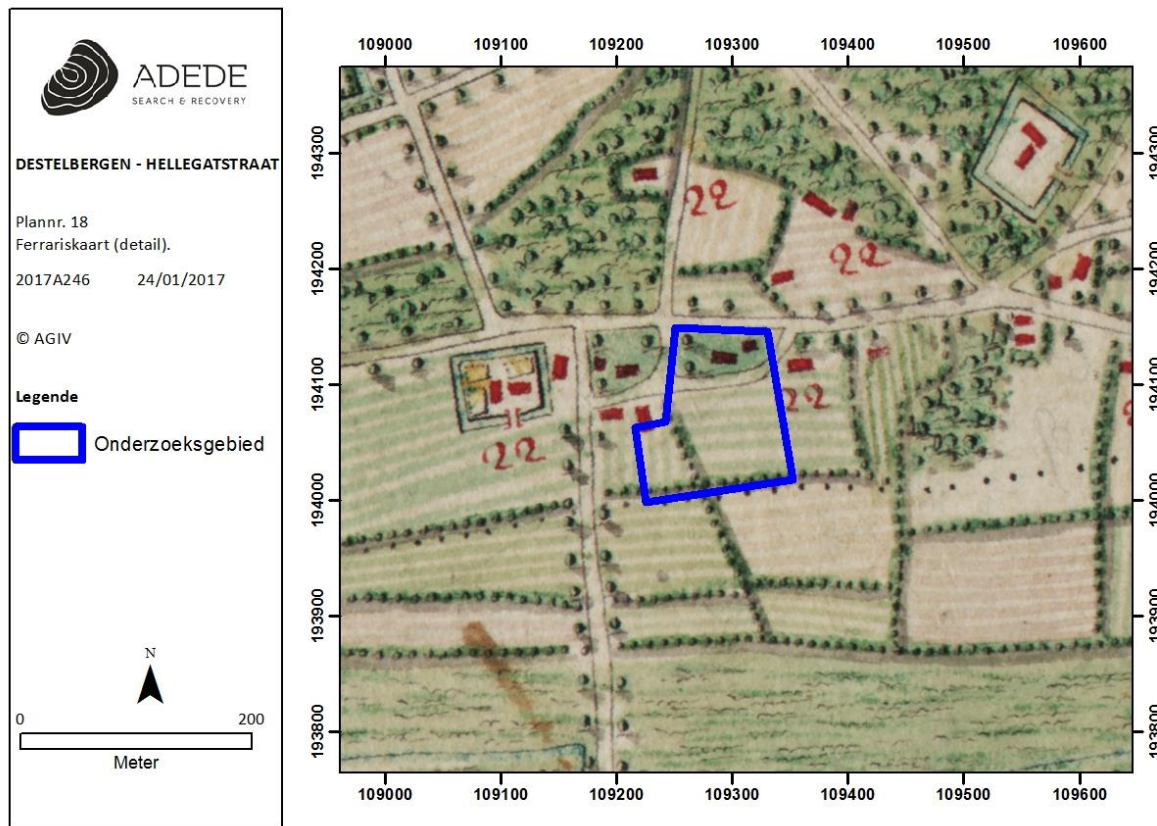
Op de Ferrariskaart is te zien dat het onderzoeksgebied ten westen van de dorpskern van Destelbergen wordt afgebeeld. In het noorden ligt het domein “Succa” met park. Ten westen van het gebied ligt een vierkante site met walgracht, net als in het noordoosten. In het zuiden wordt de Schelde afgebeeld.

Figuur 12. Ferrariskaart met aanduiding onderzoeksgebied.

⁷ http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf

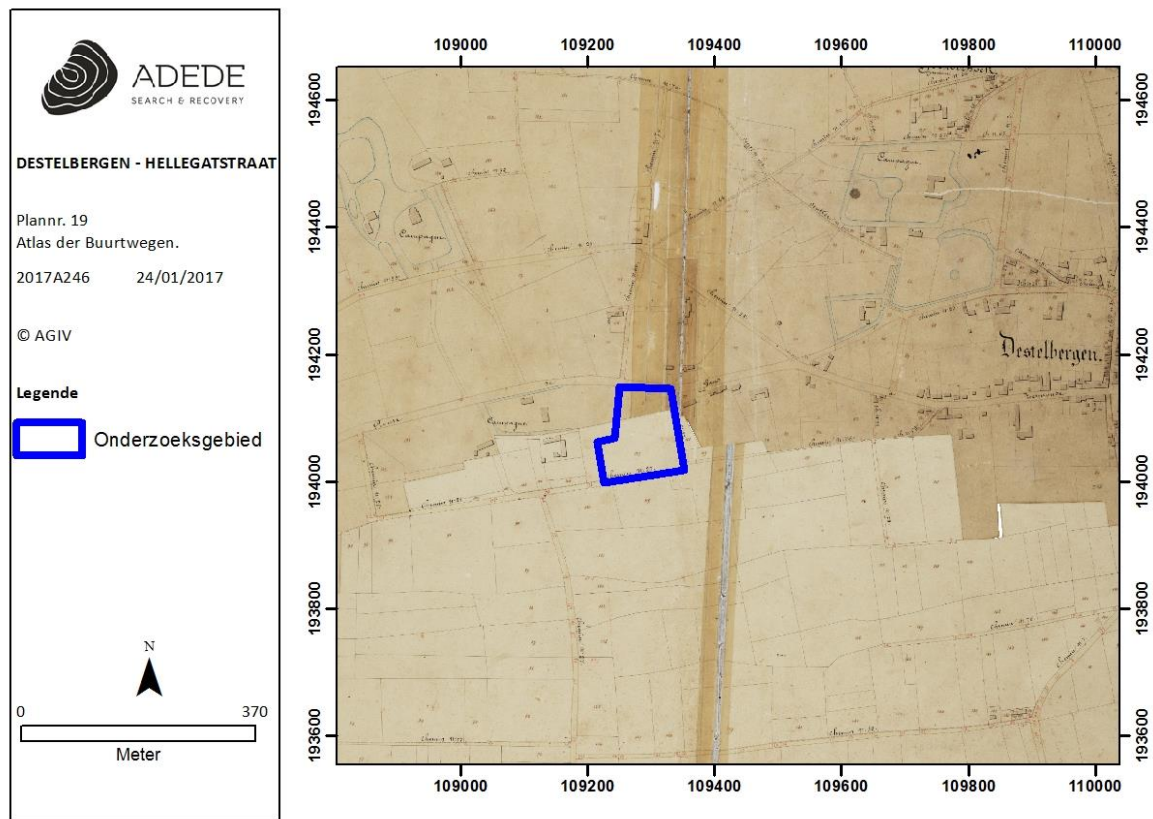
Op dit detail van de Ferrariskaart is zichtbaar dat het onderzoeksgebied zich op enkele percelen bevindt die van elkaar worden gescheiden door hagen. Er loopt eveneens een weg door het noordelijke deel van het terrein. Hier bevinden zich ook twee bomen en twee losstaande woningen. Het zuidelijke deel is in gebruik als weiland.

Figuur 13. Kaart van Ferraris (detail).

3.3.2.3 Atlas der Buurtwegen (1841)

Op de Atlas der buurtwegen wordt het onderzoeksgebied ten westen van de dorpskern van Destelbergen afgebeeld. In het zuiden zien we dat het terrein grenst aan weg nr. 27. Ten westen van het gebied worden reeds de waterpartijen afgebeeld.

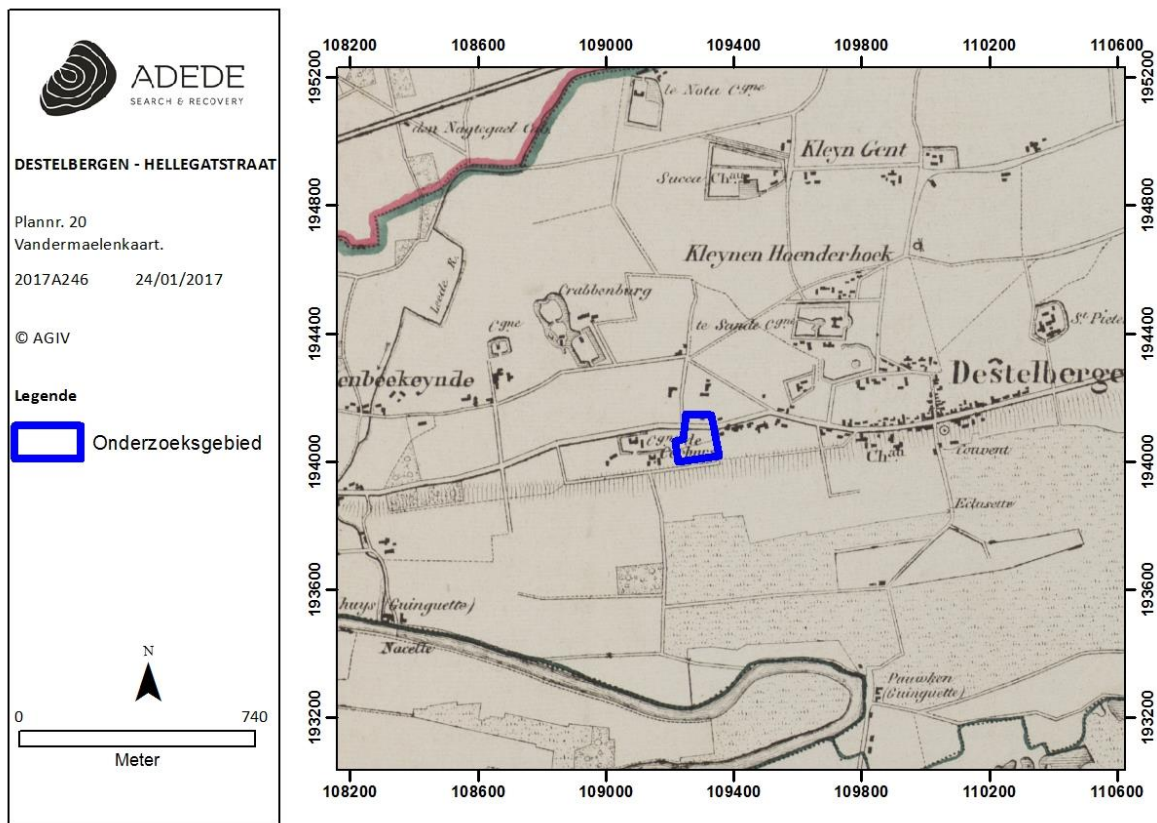
Figuur 14. Atlas der Buurtwegen met aanduiding onderzoeksgebied.

3.3.2.4 Topografische kaart Vandermaelen (1846 – 1854)

Philippe Vandermaelen (1795-1869) is de stichter van het “Établissement géographique de Bruxelles”. Hij publiceerde de eerste uitgave van een topografische kaart van België op metrische schaal. Voordien waren schalen grafisch, of werden ze uitgedrukt in plaatselijke maten (el, vadem, mijl, ...).

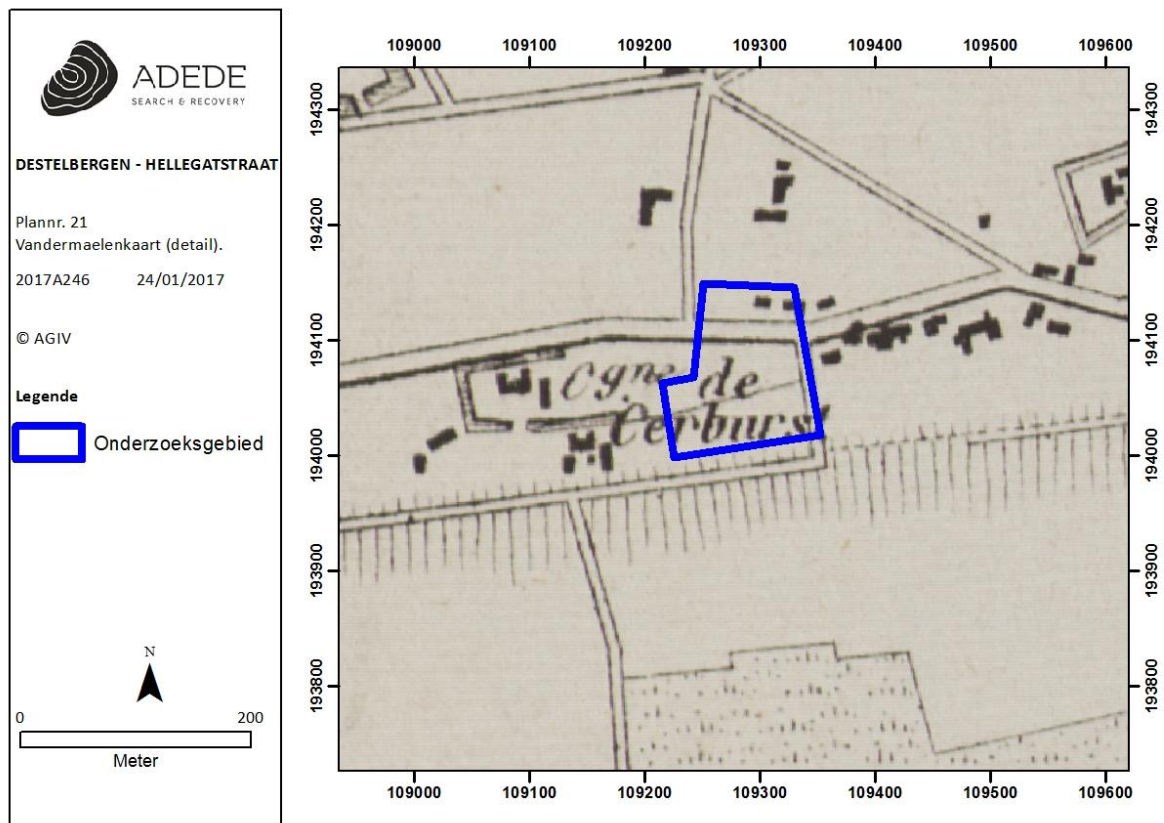
Hij werkte samen met Paul Gérard, die na het vertrek van de Hollanders in 1830, in het bezit gebleven was van de punten van tweede en derde orde van de triangulatie van Erzey. Hij maakte verschillende kaarten van België op basis van dit geodetische net en volgens de gewijzigde projectie van Flamsteed.

Op de topografische kaart van Vandermaelen is zichtbaar dat het onderzoeksgebied nabij het goed “Ter Burst” gelegen is. In het noordwesten is het kasteeldomein “Crabbenburg” zichtbaar, in het noorden “Succa” en in het noordoosten “Ten Lande”. In het westen wordt Eenbeekeinde afgebeeld en in het zuiden de Schelde.

Figuur 15. Aanduiding onderzoeksgebied op de Vandermaelen kaart.

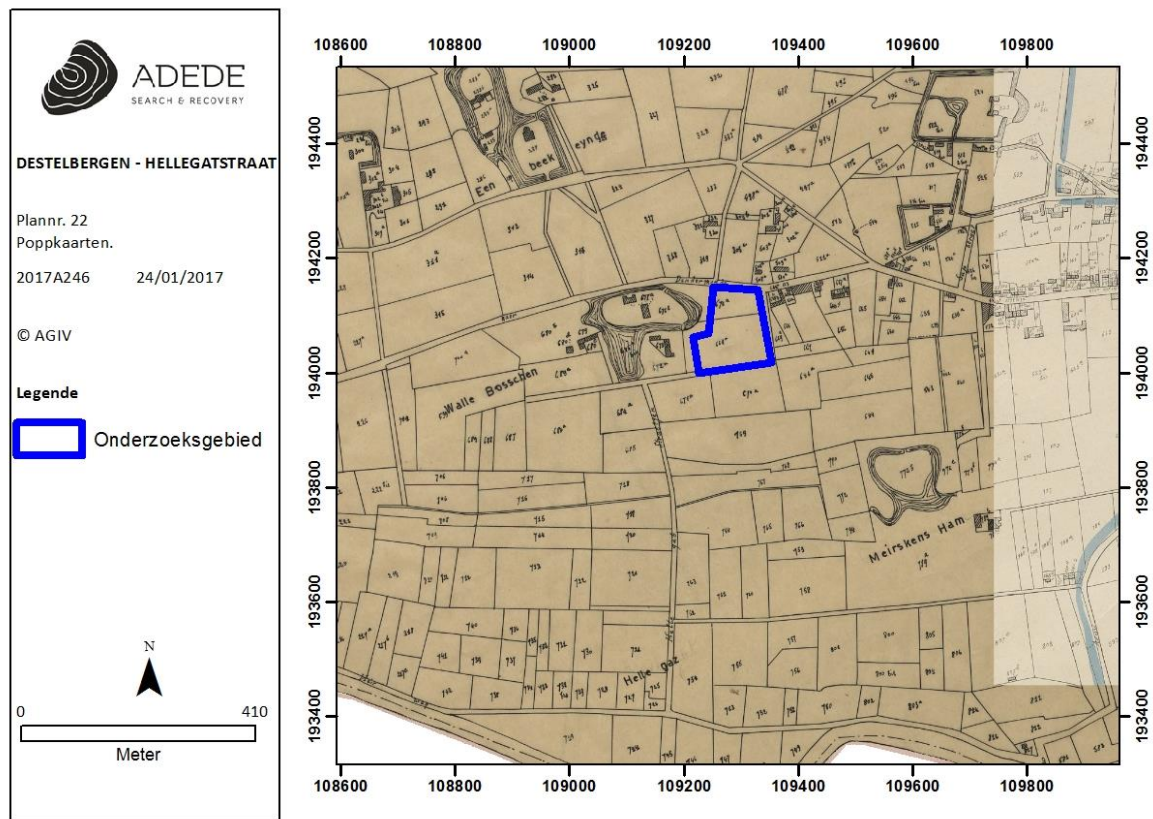
Op dit detail van de topografische kaart van Vandermaelen is zichtbaar dat er een weg loopt door het noordelijke deel van het onderzoeksgebied, ook zijn er hier twee gebouwen afgebeeld. Vermoedelijk zijn het dezelfde gebouwen die waargenomen kunnen worden op de Ferraris kaart gezien hun ligging en oriëntatie.

Figuur 16. Vandermaelen kaart (detail).

3.3.2.5 Kaart van Popp (1842 – 1879)

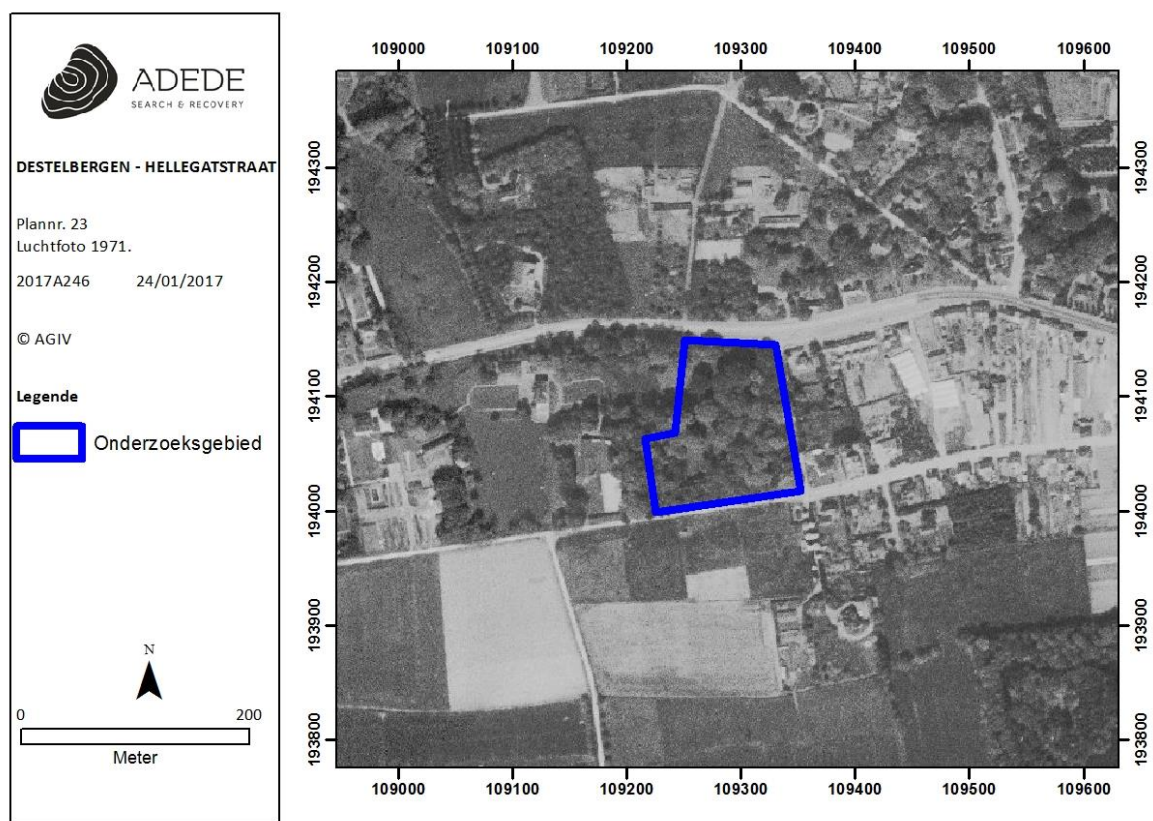
Op de kaart van Popp wordt het onderzoeksgebied ingedeeld in twee percelen. Ten westen is het domein van kasteel “Ter Burcht” zichtbaar met de waterpartijen. Ten noordwesten van het terrein is Eenbeekeinde afgebeeld. Noordelijk van het onderzoeksgebied zijn er nog verschillende andere kasteeldomeinen zichtbaar. De twee gebouwen in het noorden van het onderzoeksgebied worden hier niet meer weergegeven.

Figuur 17. Aanduiding onderzoeksgebied op de Popp kaart.

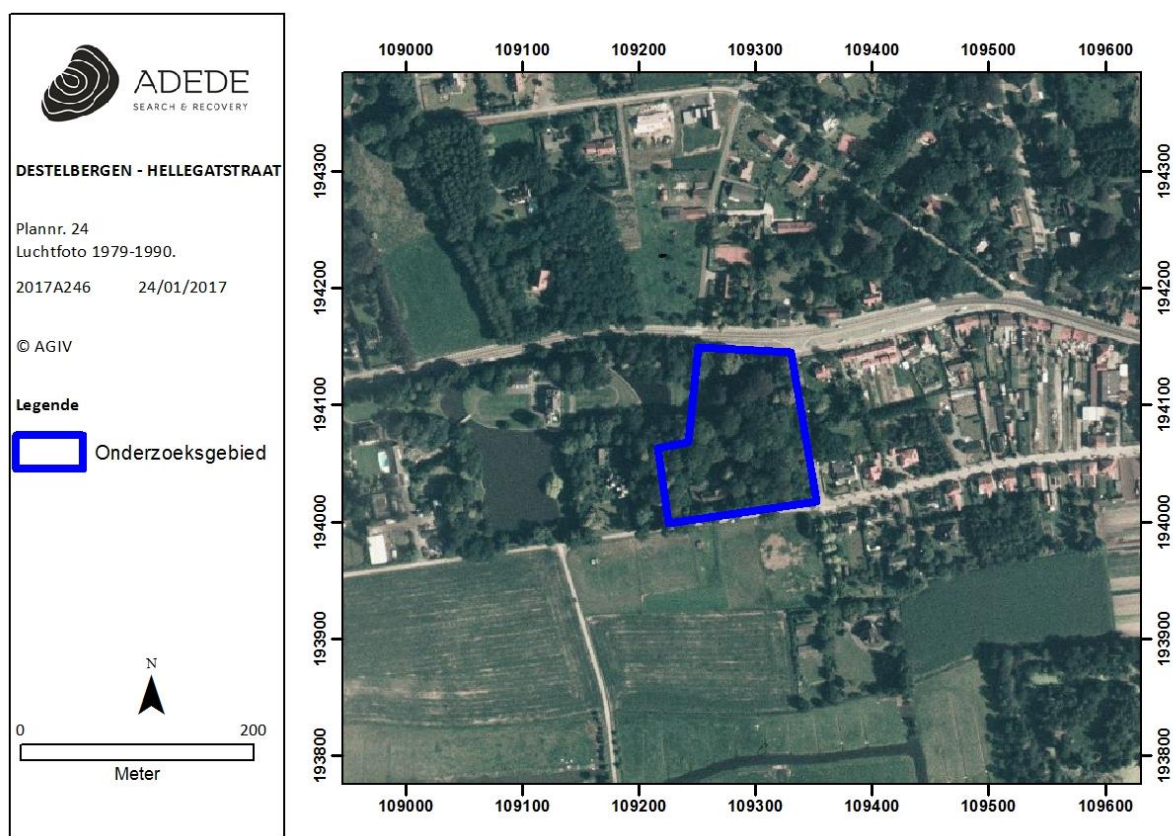
3.3.2.6 Orthofoto's

Op de luchtfoto uit 1971 komt de huidige bebouwing nog niet voor. Het gehele projectgebied is beplant met loofbomen.

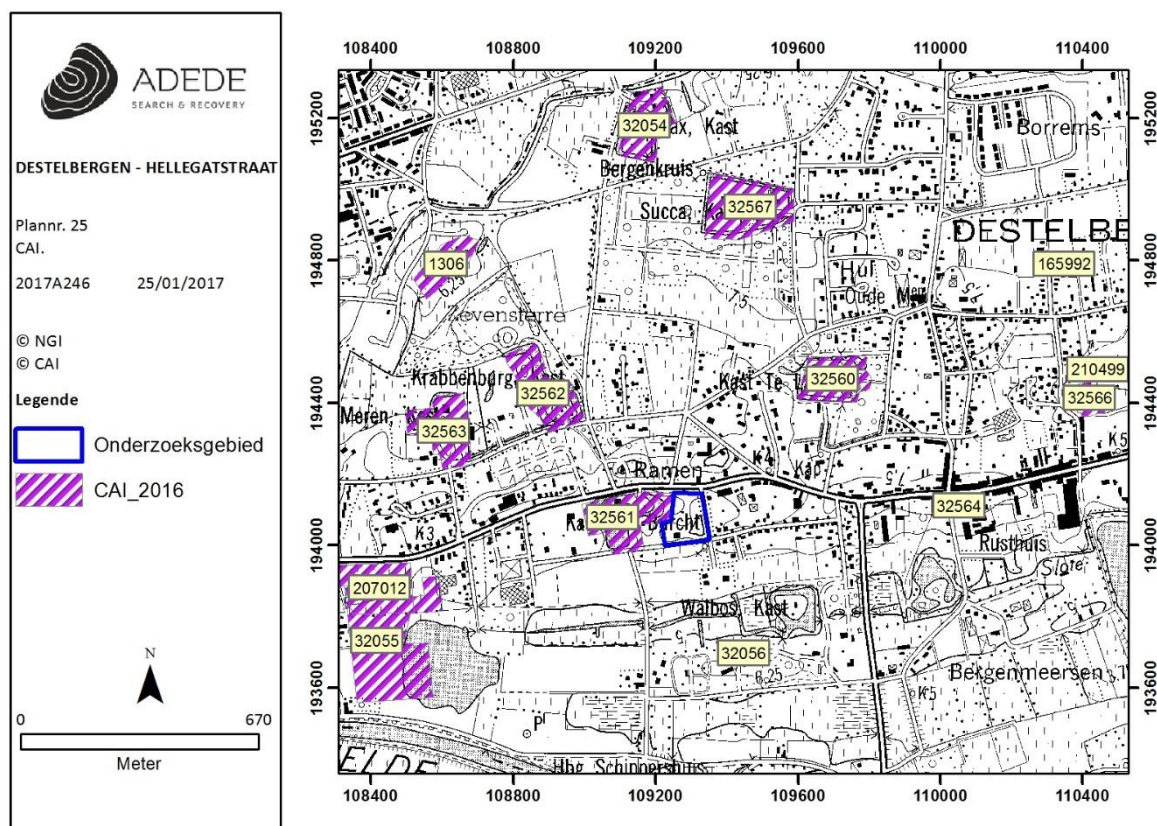
Figuur 18. Orthofoto uit 1971 met aanduiding onderzoeksgebied.

Op de volgende luchtfoto is de huidige bebouwing reeds vast te stellen. Het overgrote deel van het terrein is nog steeds bebost.

Figuur 19. Orthofoto uit 1979 – 1990 met aanduiding onderzoeksgebied.

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

Figuur 20. Situering van enkele CAI-meldingen in de omgeving van het projectgebied.

CAI Locatie 32561

Op het aangrenzend perceel in westelijke richting ligt het Kasteel Ter Burcht waarvan de vroegste vermelding teruggaat tot de 18^e eeuw⁸. Aanvankelijk ging het om een omgrachte site in vierkantsvorm, maar zoals vast te stellen op de historische kaarten lijkt de omwalling aan veranderingen onderhevig te zijn geweest.

CAI Locatie 32560

Dit betreft een “rechthoekige, enkelvoudig omgrachte site met hofstede” (cf. 16de eeuwse beschrijving) ten noordoosten van het onderzoeksgebied. Het huidige kasteel is gebouwd op de funderingen van een ouder kasteel/hofstede. In de tuin van het kasteel werden immers -tijdens verbouwingswerken- 2 urnen, een marmeren zuil in Dorische stijl en een schouw aangetroffen. De eerste vermelding dateert uit 1532, maar het gebouw is mogelijks ouder⁹.

⁸ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/32561>

⁹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/32560>

CAI Locatie 32562

"Kasteel de Hemptinne", op ca. 250m ten noordoosten van het onderzoeksgebied, betreft eveneens een omgrachte site. Er zijn geen historische gegevens bekend voor de 18^e eeuw. Mogelijks gaat het kasteel terug tot een 12^e-14^e-eeuwse motte¹⁰.

CAI Locatie 32563

Deze melding verwijst naar het Kasteel Ter Meeren. Volgens de kaart van F. Horenbault van 1583 betreft het een voorheen enkelvoudig rechthoekig omgrachte site met een herenverblijf dat toebehoorde aan Segher Verstraten. Thans bestaat het uit een vergrote, neoclassicistische buitenplaats uit het 2de kwart van de 19de eeuw¹¹.

CAI Locatie 1306

Tijdens omleggingswerken aan de Ledebeek werden twee greppels waargenomen, samen met een randfragment van een mortarium en enkele scherven kruikwaar. De vondsten kunne mogelijks in de Romeinse tijd gedateerd worden¹².

CAI Locatie 32567

Dit verwijst naar Kasteel Succa. De oudste historische gegevens omtrent het kasteel klimmen op tot de 16de eeuw. Het is zeer waarschijnlijk dat deze site met walgracht echter al sinds de late middeleeuwen bebouwd was. Willem de Succa liet waarschijnlijk in de 2de helft van de 16de eeuw het kasteel bouwen dat op de kaart van Sanderus staat afgebeeld. Er werden verwoestingen aangebracht aan het kasteel ten gevolge van de Franse invallen onder Lodewijk XIV. Ca. 1700 werd het vervallen kasteel verkocht aan de familie d'Oignies die het gedeeltelijk liet wederopbouwen. De afstand tot het onderzoeksgebied bedraagt ca. 1.5km¹³.

CAI Locatie 32054

Het kasteel Notax is een omgracht kasteel in bijbehorend park met kasteelhoeve en toegangspoort nabij de Ledebeek, in de noordwestelijke hoek van de gemeente. In oorsprong zou de site met omgrachting opklimmen tot de vroege middeleeuwen. Ook de naam "Notax" wijst op de vroegmiddeleeuwse oorsprong. De heren van Notax worden vermeld sinds het begin van de 13de eeuw. Na verwoesting werd het kasteel heropgebouwd in baksteen in de eerste jaren van de 17^{de}

¹⁰ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/32562>

¹¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/32563>

¹² <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/1306>

¹³ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/32567>

eeuw. Later volgen nog uitbreidingen en aanpassingen. Na afschaffing van de heerlijkheid in 1794 werd het kasteel herhaaldelijk verkocht¹⁴.

Bovenstaande sites behoren tot de kastelensite van Destelbergen en Sint-Amandsberg. De kastelen zijn niet alleen historisch en landschappelijk met elkaar verbonden, ook de visuele band is heel sterk. Samen met hun aanhorigheden, hoeves, waterpartijen, parken, dreven en hovingen zijn deze kastelen een typisch voorbeeld van het voorkomen van een hele reeks kleine kasteeltjes rond Gent, behorend tot de 19de-eeuwse katoenbaronnen¹⁵.

CAI Locatie 32056

Dit betreft een losse vondst van 2 muntschatten (75 en 62 munten): in totaal 136 sertiënen en 1 dupondius. De afstand tot het onderzoeksgebied is ca. 300 meter in zuidelijke richting¹⁶.

CAI Locatie 32055 & 207012

Dit betreft losse vondsten die dateren uit het Mesolithicum, Neolithicum en de Romeinse periode, alsook grafstructuren uit de Bronstijd en bewoningssporen uit de Romeinse periode¹⁷. De afstand tot het onderzoeksgebied bedraagt ruim 1.5km¹⁸. Verschillende opgravingen werden hier uitgevoerd in de laatste 50 jaar door o.a. de Universiteit van Gent, het Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting vzw, en De Logi & Hoorne bvba. Uit de steentijden werden enkele lithische artefacten aangetroffen. Uit de metaaltijden werd een urnegravveld ontdekt bestaande uit 107 crematiegraven en een 17-tal randstructuren (kringgreppel, langbedden en 6 rechthoekige monumenten¹⁹. Uitgevoerde 14C-dateringen maakten duidelijk dat de necropool werd aangelegd in de late bronstijd, haar grootste aangroei kende in de vroege ijzertijd, en zeker in gebruik bleef tot de 3de eeuw v. Chr., en mogelijk zelfs tot de 2de of het begin van de 1ste eeuw v. Chr. Hoewel hier en daar kuilen, greppels en paalsporen uit de metaaltijden werden aangetroffen is er geen sprake van een duidelijk aanwezige bewoning in deze periode.

Het leeuwendeel van de restanten en sporen dateert uit de Romeinse periode. De sporen betroffen onder andere een bescheiden nederzetting met waterput. Vanaf de 1^e en 2^e eeuw was er een rechthoekig perceel waar te nemen omgeven door een gracht en palissade. Het perceel bestond uit verschillende waterputten en kuilen en twee hoofdgebouwen. Ten noorden van de nederzetting, ter hoogte van de huidige Dendermondesteenweg, liep een oost-west gerichte zandweg. Vanaf het

¹⁴ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/32054>

¹⁵ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135237>

¹⁶ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/32056>

¹⁷ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/207012>

¹⁸ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/32055>

¹⁹ De Logi A. 2016; De Logi A. & Dalle S. 2013.

einde van de 2de eeuw werd de nederzetting heraangelegd. Mogelijk ging hieraan een extensieve kap van de bebossing in de omgeving vooraf. Het terrein werd genivelleerd en opnieuw werd een rechthoekige nederzetting -omgeven door grachten- opgetrokken²⁰. Ten zuiden van de nederzetting, nabij de Schelde, werd een uitgestrekt grafveld met minimum 197 graven uit deze periode aangetroffen. Een aarden weg geflankeerd door drainagegreppels en met zichtbare karrensporen liep in westnoordwest-oostzuidoost richting door dit grafveld.

CAI Locatie 32057

Dit verwijst naar enkele losse vondsten aardewerk uit de Romeinse periode²¹.

CAI Locatie 32566

Dit betreft een voormalige pachthoeve van de petantie van de Gentse St.-Pietersabdij. De hoeve staat afgebeeld op een kaart uit 1613 als een cirkelvormig omgrachte hoeve met losse bestanddelen. Als hofstede met circulaire walgracht aan de rand van de kouterrug in oorsprong zeker opklimmend tot de late middeleeuwen en door sommige auteurs geïdentificeerd met een in 1281 vermelde hofstede van St.Pieters; mogelijk zelfs aan te wijzen als zetel van de heerlijkheid St.-Pieters-te-Destelbergen. Gezien haar ligging in de directe nabijheid van de dorpskerk aan de oude heirweg van Gent naar Dendermonde, zou het Sint-Pietershof de voortzetting kunnen zijn van een oude nederzetting, de "villa Thesla" die met een bijbehorende bidplaats in 962 werd geschonken aan de St.-Pietersabdij²².

²⁰ De Logi A. 2016; De Logi A. & Dalle S. 2013.

²¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/32057>

²² <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/32566>

4 Besluit

4.1 Archeologische waardering

Het bureauonderzoek heeft een duidelijk beeld geschetst naar de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

Aan de hand van cartografische bronnen bleek duidelijk dat in de 18de eeuw bebouwing voorkwam binnen de contouren van het onderzoeksgebied. De omgeving van het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door verschillende omwalde sites, waarbij vermoed wordt dat sommige teruggaan tot in de volle middeleeuwen.

Aan de hand van verschillende opgravingen -uitgevoerd in de laatste decennia- is ook een aanwezigheid uit voorgaande periodes duidelijk geworden. De belangrijkste hierbij is ter hoogte van de Panhuisstraat, op een afstand van circa 500 meter in westelijke richting. Romeinse nederzettingssporen en wegen (waarvan de oost-west georiënteerde weg mogelijks het onderzoeksgebied doorsnijdt in het noorden) werden aangetroffen, evenals een grafveld. Uit de metaaltijden werden eveneens grafstructuren gekarteerd en vermoedelijk was er ook bewoning in deze periode. Voor oudere periodes zijn enkele neolithische en mesolithische artefacten gerecupereerd. Gezien de landschappelijke ligging op een zandige verhevenheid aan de oever van een waterloop lijkt dit alleszins gunstig te zijn naar occupatie van de omgeving toe.

Verschiedende archeologische onderzoeken hebben met andere woorden een hoog potentieel aan sporen uit alle periodes aangetoond.

4.2 Afweging verder onderzoek

Het bureauonderzoek, uitgevoerd door ADEDE bvba, heeft geen antwoord kunnen bieden op de aan- of afwezigheid van archeologische restanten en sites binnen de contouren van het onderzoeksgebied, maar heeft wel een heel hoge verwachting naar sporen uit het verleden aangetoond. De vorm van het terrein en de afwezigheid van recente bebouwing en andere werken die een ingreep in de bodem hebben veroorzaakt op grote delen van het terrein laten toe het potentiële bodemarchief in een gave toestand aan te treffen en eventuele restanten in een ruimere context te bestuderen. Aangezien de geplande werken, met de bouw van eengezinswoningen, het bodemarchief in de toekomst zullen verstoren, acht ADEDE bvba verder (voor)onderzoek noodzakelijk teneinde een antwoord te kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen.

Volgens de CGP, versie 2.0, §5.3 *Bepalen van de onderzoeksstrategie* dienen vier criteria in overweging genomen te worden voor het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie: Mogelijk,

nuttig, schadelijk en noodzakelijk. Hoewel vervolgonderzoek noodzakelijk wordt geacht, zijn niet alle mogelijke onderzoekstechnieken noodzakelijk uit te voeren.

Om de verstoringsgraad van de bodem ter hoogte van het onderzoeksgebied na te gaan kan een **landschappelijk bodemonderzoek** uitgevoerd worden ter hoogte van de geplande werken. Dit dient te gebeuren met het oog op het vaststellen van de opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap. Aan de hand van een **verkennend en/of waarderend archeologisch booronderzoek** kan de aanwezigheid en de staat van mogelijk aanwezige archeologische sporen worden nagegaan. Gezien de grote oppervlakte is een booronderzoek hier niet opportuun. Een bijkomende reden is dat booronderzoek zijn potentieel ten volle benut op steentijdsites, maar aangezien hier geen specifieke verwachting naar bestaat, dient er gekeken te worden naar andere methodieken. Een landschappelijk bodemonderzoek verschaft tevens niet voldoende informatie voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Hetzelfde geldt voor een verkennend en/of waarderend archeologisch booronderzoek. Om hier dus voldoende informatie te verzamelen dient een combinatie van beide technieken te worden toegepast, wat hier weinig efficiënt is.

Geofysisch onderzoek (GPR) biedt mogelijkheden om een zicht te krijgen in de verticale bodemopbouw en mogelijk aanwezige massieve resten zonder een ingreep in de bodem uit te voeren. Met behulp van magnetometrie kunnen ook metalen objecten in de bodem worden opgespoord. Geofysisch onderzoek heeft echter als nadeel de hoge kostprijs, die hier niet opweegt tegenover de mogelijke hieruit voortvloeiende kenniswinst; alsook de complexe verwerking van de gegevens en het feit dat de verkregen data tevens door bijkomend veldwerk, met bodemingrepen, dienen gestaafd te worden.

Een laatste mogelijkheid om de diepte van het archeologische niveau te bepalen is door middel van **proefsleuven en/of -putten**. Hierdoor kan tevens een inzicht verkregen worden in de aard, en staat, van de eventueel aanwezige resten in het projectgebied en de verstoringsgraad van de bodem.

Een combinatie van de onderzoekstechnieken is hier aangewezen, zij het in verschillende fases. Gezien alle onderzoeken mogelijk, nuttig en weinig schadelijk zijn moet gekeken worden naar het efficiënt inzetten van middelen om een antwoord op de onderzoeksvragen te bekomen. Bijgevolg wordt, met het oog op het efficiënt inzetten van middelen, voor dit vooronderzoek met ingreep in de bodem door ADEDE bvba in eerste instantie een landschappelijk booronderzoek geadviseerd om na te gaan of de bodem geroerd is zoals de bodemtypekaart laat vermoeden. Dit dient te gebeuren via uitgesteld traject omdat het indienen van de vergunningsaanvraag dient te gebeuren voor de wijziging van het omgevingsvergunningsdecreet om nadelige economische gevolgen te vermijden.

Proefsleuvenonderzoek wordt geadviseerd indien uit het landschappelijk booronderzoek duidelijk blijkt dat de bodem niet vergraven werd. Met behulp van een proefsleuvenonderzoek kan het onderzoeksgebied dan het meest efficiënt en volledig in kaart gebracht worden met een maximale

winst aan informatie. Doordat nog geen concrete plannen beschikbaar zijn voor de toekomstige bodemversturende ingrepen dient het volledige gebied behandeld te worden als potentieel bedreigd. Bijgevolg dient het volledige onderzoeksgebied door middel van proefsleuven onderzocht te worden. Omwille van fysieke onmogelijkheid tot uitvoering van vervolgonderzoek dient dit onderzoek te gebeuren in de vorm van een uitgesteld traject.

4.3 Besluit breed publiek

De opdrachtgever wenst het perceel gelegen aan de Hellegatstraat 10 te verkavelen en op te delen in 10 loten. Binnen deze loten zullen eengezinswoningen gerealiseerd worden waarvan concrete bouwplannen zich nog in een ontwerpfase bevinden. Het bureauonderzoek dat werd uitgevoerd naar aanleiding van het verkrijgen van een verkavelingsvergunning heeft een hoog potentieel aan archeologische restanten binnen het onderzoeksgebied aangetoond. Omdat het bureauonderzoek geen antwoord heeft kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen, acht ADEDE bvba verder onderzoek noodzakelijk ten einde een antwoord te kunnen bieden. Er wordt geopteerd om te werken via een uitgesteld traject omwille van fysieke en economische redenen.

5 Bibliografie

- De Logi A. & Dalle S. 2013, Destelbergen - Panhuisstraat. Archeologisch onderzoek 2011, DL&H-Rapport 8.
- De Logi A. 2016, Vooronderzoek Destelbergen Damvalleistraat, Archeologienota DL&H bvba
- Leys, R. & Ameryckx, J. (1963). *Bodemkaart van België – Verklarende tekst bij het kaartblad Melle 55Z*. Centrum voor bodemkartering. p.96.
- Bogemans F., 2005. *Legende overzichtskaart Quartairgeologie Vlaanderen*, Brussel: Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Vlaamse Overheid Dienst Leefmilieu, Natuur en Energie.
- Bogemans F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart Kaartblad 29 Kortrijk*, Brussel: Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen.
- Van Ranst E., Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (1:20000)*, Gent: Laboratorium voor Bodemkunde.

Internetbronnen

- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <http://www.geopunt.be/>
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: Destelbergen, Inventaris Onroerend Erfgoed (online), <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121346> (geraadpleegd op 23/01/2017).
- <http://www.destelbergen.be/bestuur/over-destelbergen/geschiedenis> (geraadpleegd op 23/01/2017).
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <http://belgica.kbr.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be>
- <http://www.ngi.be>
- http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf
- http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cplI63204_nl.html

6 Lijst van plannen

Plan nr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Situering van het projectgebied op de topografische kaart	1:1	Digitaal	23/01/2017
0002	Situering van het projectgebied op de orthofoto, 2016	1:1	Digitaal	24/01/2017
0003	Situering van het projectgebied op GRB	1:1	Digitaal	23/01/2017
0004	Gekende verstoorde zones	1:1	Digitaal	25/01/2017
0005	Inplantingsplan bestaande toestand	1:1	Digitaal	25/01/2017
0006	Inrichtingsplan ontworpen toestand	1:1	Digitaal	25/01/2017
0007	Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, digitaal terreinmodel 1m	1:1	Digitaal	25/01/2017
0008	Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, digitaal terreinmodel 1m, detail	1:1	Digitaal	25/01/2017
0009	Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart	1:50 000	Digitaal	23/01/2017
0010	Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart	1:200 000	Digitaal	23/01/2017
0011	Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart	1:1	Digitaal	23/01/2017
0012	Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart	1:1	Digitaal	23/01/2017
0013	Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart	1:1	Digitaal	23/01/2017
0014	Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand	1:1	Digitaal	23/01/2017
0015	Situering van het projectgebied op het gewestplan	1:1	Digitaal	23/01/2017
0016	Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx	1:110 000	Analoog	24/01/2017
0017	Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris	1:11 520	Analoog	24/01/2017
0018	Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris (detail)	1:11 520	Analoog	24/01/2017
0019	Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen	1:3 000	Analoog	24/01/2017
0020	Situering van het projectgebied op de topografische kaart van Vandermaelen	1:20 000	Analoog	24/01/2017
0021	Situering van het projectgebied op de topografische kaart van Vandermaelen (detail)	1:20 000	Analoog	24/01/2017
0022	Situering van het projectgebied op de kaart van Popp	1:5 000	Analoog	24/01/2017
0023	Situering van het projectgebied op de orthofoto, 1971	1:1	Digitaal	24/01/2017

0024	Situering van het projectgebied op de orthofoto, 1979-1990	1:1	Digitaal	24/01/2017
0025	Situering van enkele CAI-meldingen in de omgeving van het projectgebied	1:1	Digitaal	25/01/2017

7 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII.	- 17 -
Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII (detail).....	- 18 -
Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.....	- 19 -
Figuur 4. Aanduiding onderzoeksgebied op de tertiair geologische kaart.	- 20 -
Figuur 5. Aanduiding onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart.....	- 21 -
Figuur 6. Bodemupekaart met aanduiding onderzoeksgebied.....	- 23 -
Figuur 7. Bodemerosiekaart met aanduiding onderzoeksgebied.	- 24 -
Figuur 8. Erosiegevoeligheidskaart met aanduiding onderzoeksgebied.....	- 25 -
Figuur 9. Bodemgebruiksbestand met aanduiding onderzoeksgebied.....	- 26 -
Figuur 10. Gewestplan met aanduiding onderzoeksgebied.....	- 27 -
Figuur 11. Aanduiding onderzoeksgebied op de Fricx kaart.	- 29 -
Figuur 12. Ferrariskaart met aanduiding onderzoeksgebied.	- 30 -
Figuur 13. Kaart van Ferraris (detail).....	- 31 -
Figuur 14. Atlas der Buurtwegen met aanduiding onderzoeksgebied.	- 32 -
Figuur 15. Aanduiding onderzoeksgebied op de Vandermaelen kaart.....	- 33 -
Figuur 16. Vandermaelen kaart (detail).	- 34 -
Figuur 17. Aanduiding onderzoeksgebied op de Popp kaart.	- 35 -
Figuur 18. Orthofoto uit 1971 met aanduiding onderzoeksgebied.	- 36 -
Figuur 19. Orthofoto uit 1979 – 1990 met aanduiding onderzoeksgebied.....	- 37 -
Figuur 20. Situering van enkele CAI-meldingen in de omgeving van het projectgebied.	- 38 -